

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2014

12

Redakcja
Jacek Gudowski
Maciej Machowski

Współpraca
Joanna Buchalska, Anna Dorabialska
Agnieszka Gołąb, Mateusz Grochowski
Przemysław Gumiński, Radosław Nowaczewski
Maciej Plaskacz, Małgorzata Sekuła-Leleno
Joanna Studzińska, Arkadiusz Turczyn
Magdalena Wróbel, Stanisław J. Zabłocki
Andrzej Zielony

przy udziale

LexisNexis Polska Sp. z o.o.

Adgar Park West, Al. Jerozolimskie 181, 02-222 Warszawa,
tel. 22 572 95 00, faks 22 572 95 68

Infolinia: 22 572 99 99

www.lexisnexis.pl; e-mail: biuro@lexisnexis.pl

Księgarnia Internetowa dostępna ze strony www.lexisnexis.pl

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 11 czerwca 2014 r., V Cz 1385/14, zagadnienia prawnego:

„1. Czy przekazanie sądowi właściwemu skargi na czynności komornika wniesionej do sądu niewłaściwego miejscowo powinno nastąpić w formie postanowienia sądu czy zarządzenia przewodniczącego?

2. Czy w przypadku przekazania skargi postanowieniem sądu do oceny zachowania terminu do jej wniesienia (art. 767 § 4 k.p.c.) znajduje zastosowanie art. 200 § 3 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

Skarga na czynność komornika wniesiona do sądu niewłaściwego miejscowo podlega przekazaniu sądowi właściwemu postanowieniem (art. 200 § 1 k.p.c.); skargę wniesioną do sądu niewłaściwego miejscowo przed upływem przepisanej terminu uważa się za wniesioną z zachowaniem terminu.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 73/14, A. Kozłowska, J. Górowski, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 5 czerwca 2014 r., XV Ca 1694/13, zagadnienia prawnego:

„1. Czy droga konieczna wyznaczana dla nieruchomości nie posiadającej odpowiedniego dostępu do drogi publicznej (art. 145 k.c.) może przebiegać przez teren zabudowany (co wymagać będzie usunięcia tych zabudowań) w sytuacji gdy:

a) budynek gospodarczy został wybudowany przed wszczęciem postępowania sądowego bez stosownych zezwoleń, ale budowa ta została następnie zalegalizowana (i wydano pozwolenie na użytkowanie budynku) – w postępowaniu administracyjnym innym uczestnikom odmówiono jednak statusu strony i nie mieli oni możliwości skutecznie zakwestionować w tym trybie legalizacji budowy,

b) budynek gospodarczy został wybudowany już w toku postępowania sądowego na podstawie pozwolenia na budowę (wydanego w postępowaniu administracyjnym przy udziale wyłącznie współwłaścicieli tej nieruchomości i właścicielki nieruchomości sąsiedniej) – jego budowa została jednak dokończona pomimo zakazu ze strony sądu (który wydał postanowienie o zabezpieczeniu w ten sposób wniosku o ustanowienie drogi koniecznej),

c) budynek gospodarczy został wybudowany już po wydaniu postanowienia o ustanowieniu drogi koniecznej przez sąd I instancji (i znajduje się w przebiegu drogi koniecznej wytyczonej przez sąd) na podstawie zgłoszenia zamiaru budowy przy braku sprzeciwu organu administracji architektoniczno-budowlanego na podstawie art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (nie było konieczne pozwolenie na budowę)?

2. W jakim postępowaniu powinno dojść do nakazania właścicielom nieruchomości obciążonych usunięcia przeszkód uniemożliwiających korzystanie z drogi koniecznej (budynki, płoty, nasadzenia):

a) w postanowieniu wstępnym wydanym w trakcie postępowania o ustanowienie drogi koniecznej,

b) w postanowieniu kończącym postępowanie o ustanowienie drogi koniecznej (jednocześnie z określeniem przebiegu tej drogi),

c) w odrębnym postępowaniu procesowym prowadzonym już po uprawomocnieniu się postanowienia o ustanowieniu drogi koniecznej?”
podjął uchwałę:

1. Jeżeli występują przesłanki przeprowadzenia drogi przewidziane w art. 145 § 2 i 3 k.c., droga konieczna może być prze-

prowadzona przez nieruchomości sąsiednią także wtedy, gdy istnieje konieczność rozbiórki istniejącego na tej nieruchomości budynku – wzniesionego na podstawie pozwolenia na budowę albo bez takiego pozwolenia, ale którego budowa została zalegalizowana na podstawie art. 49 i nast. ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1409 ze zm.).

2. W postanowieniu o ustanowieniu służebności drogi koniecznej sąd może orzec nakazy lub zakazy niezbędne do urządzenia tej drogi.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 74/14, A. Kozłowska, J. Górski, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 27 maja 2014 r., V ACA 245/14, zagadnienia prawnego:

„Czy warunkiem koniecznym dla skutecznego potrącenia wierzytelności z tytułu kary umownej, której termin spełnienia nie został zastrzeżony (art. 498 § 1 k.c.) jest wcześniejsze wezwanie dłużnika do zapłaty tej kary (art. 455 k.c.)?”

podjął uchwałę:

Wierzytelność jest wymagalna w rozumieniu art. 498 § 1 k.c. w terminie wynikającym z art. 455 k.c.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 76/14, A. Kozłowska, J. Górski, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 16 czerwca 2014 r., III Ca 738/14, zagadnienia prawnego:

„Czy przepis § 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz.U. Nr 102, poz. 1122 ze zm.) ma zastosowanie także do nieruchomości odłączonej z dotychczasowej księgi wie-

czystej, w której ujawniono wzmiankę o wszczęciu egzekucji z nieruchomości – odłączonej na zasadzie przepisu art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 687)?” podjął uchwałę:

Przewidziany w § 11 ust. 2 rozporządzenia z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz.U. Nr 102, poz. 1122 ze zm.) obowiązek przeniesienia przez sąd z urzędu do współobciążenia wszystkich praw, roszczeń, innych ciężarów lub ograniczeń ciążących na nieruchomości do nowej lub innej księgi wieczystej nie dotyczy nieruchomości odłączonej na zasadzie art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 687).

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 77/14, A. Kozłowska, J. Górski, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Dziecka we wniosku z dnia 4 czerwca 2014 r., ZSR/500/3/2014/MS, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądowi Najwyższego, zagadnienia prawnego:

„Czy sąd, orzekając o umieszczeniu dziecka w jednej z rodzinnych form pieczy zastępczej, powinien wyznaczyć konkretną rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, czy też może przenieść swoje uprawnienia na rzecz jednostki organizacyjnej pomocy społecznej?”
podjął uchwałę:

Sąd opiekuńczy, orzekając umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, oznacza konkretną rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 14 listopada 2014 r., III CZP 65/14, J. Gudowski, A. Górski, I. Koper, A. Owczarek, K. Pietrzykowski, K. Tyczka-Rote, M. Wysocka)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 30 kwietnia 2014 r., BSA I-4110-3/14, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądowi Najwyższemu, zagadnienia prawnego:

„Czy wytoczenie przez właściciela nieruchomości przeciwko posiadaczowi służebności przesyłu, a przed dniem 3 sierpnia 2008 r. przeciwko posiadaczowi służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do eksploatacji urządzeń, o których mowa w art. 49 k.c., powództwa o zasądzenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności przerywa bieg terminu zasiedzenia służebności przesyłu?”

podjął uchwałę:

Wytoczenie przez właściciela nieruchomości przeciwko posiadaczowi służebności przesyłu, a przed dniem 3 sierpnia 2008 r. przeciwko posiadaczowi służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, powództwa o zasądzenie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści tej służebności, nie przerywa biegu jej zasiedzenia.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 45/14, T. Bielska-Sobkowicz, D. Dończyk, J. Gudowski, W. Katner, M. Kocon, Z. Kwaśniewski, H. Pietrkowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 26 czerwca 2014 r., I ACa 340/14, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku uchylenia przez Sąd Najwyższy zapadłego w drugiej instancji wyroku uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji sąd drugiej instancji, któremu sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania, rozpoznawać ją może w tym samym składzie?”

podjął uchwałę:

W razie uchylecia przez Sąd Najwyższy, na skutek zażalenia przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., wyroku sądu drugiej instancji uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania, sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę w tym samym składzie.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 80/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 15 lipca 2014 r., III Ca 393/14, zagadnienia prawnego:

„Czy w wypadku, o jakim mowa w art. 48 ust. 5 w związku z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 1222) i art. 7 ust. 1 w związku z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 1994 r. o zasadach przekazywania zakładowych budynków mieszkalnych przez przedsiębiorstwa państwowe (Dz.U. z 1994 r. Nr 119, poz. 567 ze zm.), to jest w razie nieodpłatnego nabycia przez najemcę od spółdzielni mieszkaniowej prawa własności lokalu mieszkalnego, przekazanego uprzednio tej spółdzielni nieodpłatnie przez przedsiębiorstwo państwowe, państwową osobę prawną lub państwową jednostkę organizacyjną, dopuszczalna jest przewidziana w art. 358¹ § 3 k.c. sądowa waloryzacja kaucji mieszkaniowej, wpłaconej przez najemcę na rzecz przedsiębiorstwa państwowego, państwowej osoby prawnej lub państwowej jednostki organizacyjnej?”
podjął uchwałę:

W razie nieodpłatnego przeniesienia na najemcę prawa własności lokalu mieszkalnego na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1222), art. 358¹ § 3 k.c. nie ma zastosowania do wierzytelności o zwrot kaucji, o której mowa w art. 48 ust. 5 zdanie drugie tej ustawy.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 83/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 9 lipca 2014 r., II Ca 311/14, zagadnienia prawnego:

„Czy roszczenie między byłymi małżonkami o zwrot wydatków poniesionych, po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, z tytułu opłat eksploatacyjnych związanych ze spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu wchodzącym w skład majątku wspólnego, jest roszczeniem o świadczenie okresowe?”

podjął uchwałę:

Roszczenie między byłymi małżonkami o zwrot wydatków poniesionych po ustaniu wspólności majątkowej z tytułu opłat eksploatacyjnych związanych ze spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu wchodzącym w skład majątku wspólnego nie jest roszczeniem o świadczenia okresowe.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 84/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Suwałkach postanowieniem z dnia 8 lipca 2014 r., I Cz 116/14, zagadnienia prawnego:

„Czy w sprawie o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie prawa użytkowania wieczystego wraz z prawem własności zabudowań posadowionych na tym gruncie pobrać należy od wniosku:

– jedną opłatę stałą – jeśli tak, to czy w wysokości określonej w art. 40 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.), czy też określonej w art. 23 ust. 1 tejże ustawy, czy też

– dwie odrębne opłaty stałe od wniosku o stwierdzenie zasiedzenia każdego z tych praw (wieczystego użytkowania i własności nieruchomości budynkowej) – a jeśli tak, czy od wniosku o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie prawa użytkowania wieczystego pobierana jest opłata w wysokości określonej w art. 40 czy 23 ust. 1 ww. ustawy?”

podjął uchwałę:

Od wniosku o stwierdzenie zasiedzenia prawa użytkowania wieczystego gruntu wraz z prawem własności wzniesionych na nim budynków i innych urządzeń, pobiera się opłatę stałą określoną w art. 23 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.).

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 86/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 12 lutego 2014 r., I ACa 1010/13, zagadnienia prawnego:

„a) Czy jednostka badawczo-rozwojowa działająca na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 ze zm.) podlega ograniczeniom co do możliwości zaciągania zobowiązań finansowych w sposób określony w art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.);

b) w przypadku pozytywnej odpowiedzi na powyższe pytanie – czy czynność prawna dokonana z naruszeniem zakazu określonego w art. 85 ust. 1 ww. ustawy o finansach publicznych jest nieważna?”
podjął uchwałę:

Umowa zawarta przez jednostkę badawczo-rozwojową, działającą na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993 ze zm.), z naruszeniem zakazu określonego w art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.), jest nieważna.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 89/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 27 maja 2014 r., II Cz 470/14, zagadnienia prawnego:

„Czy wysokość opłaty naliczanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za udzielenie informacji dotyczącej ubezpieczonego dłużnika (na podstawie art. 50 ust. 10 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych – jedn.tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, ze zm., oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 16.01.2003 r., Dz.U. Nr 8, poz. 95 – w sprawie wysokości opłaty pobieranej przez ZUS za udzielenie informacji komornikom sądowym oraz trybu jej pobierania) uzależniona jest od liczby płatników składek dotyczących tego ubezpieczonego?”

odmówił podjęcia uchwały.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 75/14, A. Kozłowska, J. Górowski, M. Kocon)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 26 maja 2014 r., IX Cz 53/14, zagadnienia prawnego:

„Czy w egzekucji czynności zastępowalnych wszczętej na podstawie art. 1049 § 1 k.p.c., w toku której umocowano wierzyciela do wykonania tychże czynności na koszt dłużnika, organ egzekucyjny dokonujący rozliczenia sumy przyznanej wierzycielowi od dłużnika potrzebnej do wykonania czynności, uprawniony jest do badania prawidłowości jej wykonania i uwzględnienia w końcowym rozliczeniu przyznanej sumy ewentualnej wadliwości zrealizowanych przez wierzyciela czynności zastępczych?”

odmówił podjęcia uchwały.

(uchwała z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, A. Kozłowska, J. Górowski, M. Kocon)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Częstochowie postanowieniem z dnia 31 lipca 2014 r., VI Ca 582/14, zagadnienia prawnego:

„Czy ważna jest umowa sprzedaży nieruchomości dokonywana przez wspólnotę leśno-gruntową legitymującą się tylko tytułem do nieruchomości w postaci wypisu z rejestru gruntów i może być podstawą do założenia księgi wieczystej i wpisania prawa własności na rzecz nabywcy nieruchomości?”

odmówił podjęcia uchwały.

(uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 87/14, K. Tyczka-Rote, G. Misiurek, B. Myszka)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNĘCIA

III CZP 103/14

„Czy umorzenie postępowania egzekucyjnego na skutek cofnięcia wniosku przez wierzyciela pierwotnego po dokonaniu cesji wierzytelności oznacza, że znajduje zastosowanie art. 825 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 203 § 2 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c. nie wywołując skutków w zakresie przerwy biegu przedawnienia, a przyczyny, którymi kierował się wierzyciel są irrelewantne dla oceny skutków umorzenia w zakresie prawa materialnego, czy też zgodnie z art. 124 k.c. po każdym przerwaniu biegu terminu przedawnienia i prawomocnym umorzeniu postępowania egzekucyjnego w trybie art. 825 pkt 1 k.p.c. biegnie ono na nowo?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 23 września 2014 r., III Ca 1191/14, I. Wawrzyńkiewicz)

W ocenie Sądu Okręgowego, zasadne jest pytanie o bieg terminu przedawnienia roszczenia w sytuacji, w której bank na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzony w klauzulę wykonalności wszczął postępowanie egzekucyjne, następnie zbył wierzytelność, po czym postępowanie egzekucyjne zostało umorzone na wniosek dotychczasowego wierzyciela.

W uzasadnieniu wskazano, że w judykaturze zarysowały się dwa stanowiska. Sąd Okręgowy przychylił się do poglądu, że umorzenie postępowania na podstawie art. 825 pkt 1 k.p.c. nie powoduje zniwe-

czenia skutków przerwania biegu przedawnienia dokonanego w wyniku złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji. Jednocześnie zaznaczył, że nie można tracić z pola widzenia poglądów przeciwnych, choć – w jego ocenie – bezkrytyczne ich zaakceptowanie godzi w ochronę wierzyciela, tj. nabywcy wierzytelności nieprzedawnionej w chwili zawarcia umowy cesji.

A.G.

*

III CZP 104/14

„Czy zajęcie wierzytelności z rachunku bankowego dokonane przez organ egzekucyjny w trybie art. 889 § 1 k.p.c. jest skuteczne w odniesieniu do zgromadzonych na tym rachunku środków niepodlegających egzekucji z mocy art. 831 § 1 pkt 2a k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 19 września 2014 r., IV Cz 451/14, A. Dąbrowska, E. Mierzejewska, J. Łuczaj)

Sąd Okręgowy, uzasadniając przedstawione zagadnienie prawne, powołał się na doktrynę nauk prawnych i wskazał, że art. 831 k.p.c., regulujący wyłączenie prowadzenia egzekucji do niektórych składników majątkowych dłużnika, co do zasady nie dotyczy prowadzonej egzekucji z wierzytelności z rachunku bankowego. Przewidzianą w art. 54 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.) podstawę zwolnienia spod zajęcia wskazuje się jako uzupełnienie katalogu wyłączeń oraz ograniczeń egzekucyjnych określonych w art. 831 k.p.c. Różnica pomiędzy zwolnieniem spod zajęcia i zwolnieniem spod egzekucji oznacza, że podjęcie przez posiadacza środków z rachunku nie wyłącza następnie ich zajęcia przez komornika na zasadach egzekucji z ruchomości.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, przewidziane w art. 831 § 1 pkt 2a k.p.c. wyłączenie spod egzekucji powinno odnosić szerszy skutek niż wyłączenie spod zajęcia. Wyłączenie spod egzekucji nie zwięża wyłączeń do określonych sposobów egzekucji, przy czym przepisy regulujące sposób egzekucji z rachunku bankowego przewidują, że przedmiotem zajęcia jest wierzytelność posiadacza rachunku o wypłatę

środków z rachunku bankowego przysługująca wobec banku. Powstaje ona z chwilą wpłacenia środków na rachunek, które od tej chwili stają się przedmiotem własności banku. Wyłączenia spod egzekucji objęte art. 831 k.p.c. dotyczą środków pochodzących z programów finansowych ze wskazanych w tym przepisie źródeł oraz kwot już wpłaconych z tego tytułu beneficjentowi.

Przepis ten nie wskazuje, czy w razie wpłacenia tych środków w formie przelewu na rachunek bankowy beneficjenta (dłużnika w prowadzonym przez komornika postępowaniu egzekucyjnym) środki te nadal podlegają wyłączeniu spod egzekucji, czy z chwilą ich wpływu na rachunek stają się własnością banku, a posiadacz rachunku nabywa z tym momentem wierzytelność wobec banku o ich wypłatę. Sąd Okręgowy powołał się na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 13 lutego 2004 r., IV CK 40/03 (niepubl.), wskazujący na drugie stanowisko. W takiej sytuacji, w ocenie Sądu drugiej instancji, pozostaje wątpliwość, czy w stosunku do tej wierzytelności obowiązują ograniczenia egzekucji, które dotyczą środków pieniężnych, w zamian za które wierzytelność ta powstała.

Z zajęciem rachunku bankowego dłużnika wiąże się zakaz wypłaty z tego rachunku do wysokości zajętej wierzytelności (art. 889 § 1 pkt 1 k.p.c.), który doznaje ograniczeń przewidzianych w art. 890 § 2 k.p.c. Przepis ten wprowadza wyjątki od zasady, że tytuł wykonawczy stanowi podstawę do prowadzenia egzekucji ze wszystkich części majątku dłużnika (art. 803 k.p.c.); wyjątki te nie mogą podlegać wykładni rozszerzającej. Zasada ta oraz brak analogicznej regulacji w odniesieniu do dopuszczalności wypłat z zajętego rachunku bankowego, o których mowa w art. 831 § 1 pkt 2a k.p.c., oznaczają brak ustawowej przeszkody do bezzwłocznego przekazywania przez bank na konto komornika zajętej kwoty na pokrycie egzekwowanej należności. Istnienie takiej przeszkody ma znaczenie dla oceny zasadności zaniechania przez bank przekazywania środków z zajętego rachunku dłużnika na rachunek komornika, ale w przypadku zajęcia środków, które nie podlegałyby egzekucji badanie podstaw do zaniechania ich przekazywania przez bank organowi egzekucyjnemu jest bezprzedmiotowe. Ze względu na przedmiot zajęcia (wierzytelność wobec banku) zachodzi wątpliwość dotycząca skuteczności dokonanej zajęcia.

W ocenie Sądu drugiej instancji, zakaz prowadzenia egzekucji (art. 831 § 1 pkt 2a i § 2 k.p.c.) obejmuje też rachunek bankowy dłużnika, na który te środki zostały wpłacone. Ograniczenie to jest szersze niż uregulowanie ujęte w art. 889 i 890 k.p.c. Dotyczy ono niedopuszczalności prowadzenia egzekucji, która byłaby skierowana do jakichkolwiek składników majątku dłużnika wskazanych w art. 831 § 1 pkt 2a i § 2 k.p.c. bez względu na sposób egzekucji. Artykuły 889 i 890 k.p.c. dotyczą sytuacji, w której dochodzi do zwolnienia określonych składników tego majątku spod zajęcia pomimo skuteczności zajęcia. Na to wpływa również okoliczność, że wypłata środków należnych z tytułu dofinansowania i obrót tymi środkami są możliwe jedynie przez rachunki bankowe dłużnika.

A.T.

*

III CZP 105/14

„1. Czy niezłożenie przez wierzyciela wniosku o orzeczenie wobec dłużnika lub jego reprezentanta zakazu prowadzenia działalności gospodarczej w terminie roku od dnia, w którym osoba ta była obowiązana złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika (art. 377 ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze; dalej: p.u.n), powoduje niemożność orzeczenia powyższego zakazu, jeżeli wskazany termin roczny upłynął przed wejściem w życie ustawy z 6 marca 2009 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. Nr 53, poz. 434), a wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika został złożony i oddalony przez Sąd na podstawie art. 13 p.u.n. po wejściu w życie ustawy z 6 marca 2009 r.?,

– a w razie odpowiedzi negatywnej:

2. Czy ustalając przesłanki, od zaistnienia których zależy orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, sąd bierze pod uwagę jedynie okres niewykonania przez dłużnika lub jego reprezentanta obowiązku zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości, który miał miejsce po wejściu w życie ustawy z 6 marca

2009 r. o zmianie ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, jeżeli termin roczny określony w art. 377 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze upłynął przed wejściem w życie ustawy z 6 marca 2009 r., a wniosek o ogłoszenie upadłości dłużnika został złożony i oddalony przez Sąd na podstawie art. 13 p.u.n. po wejściu w życie ustawy z 6 marca 2009 r.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 16 października 2014 r., X Ga 286/14, P. Pszczołowski, A. Górna, A. Tomanek)

Sąd Okręgowy przedstawił orzecznictwo Sądu Najwyższego związane z prezentowaną w pytaniu prawnym problematyką. W ocenie Sądu drugiej instancji, w jego świetle, istnieją podstawy do przyjęcia, że upływ terminu rocznego liczonego od dnia, w którym po stronie dłużnika powstał obowiązek złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, nie zamyka możliwości orzeczenia zakazu prowadzenia działalności gospodarczej nawet wówczas, gdy wniosek o ogłoszenie upadłości oraz wniosek o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej zostały złożone przez wierzyciela po upływie powyższego terminu oraz po wejściu w życie ww. ustawy nowelizującej z dnia 6 marca 2009 r., przy zachowaniu wszakże terminu rocznego liczonego od dnia prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 Pr.u.n. albo od dnia zakończenia lub umorzenia postępowania upadłościowego dłużnika do dnia złożenia przez wierzyciela wniosku o orzeczenie zakazu.

Ponadto Sąd Okręgowy wskazał, że stanowisko to można zaakceptować także wtedy, gdy termin roczny, biegnący od dnia powstania obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, zakończył bieg przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z dnia 6 marca 2009 r., a wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony i oddalony przez sąd na podstawie art. 13 Pr.u.n. po wejściu tej ustawy w życie. Należy zwrócić uwagę, że zmiana art. 377 Pr.u.n., wprowadzona przez wskazaną nowelizację, polegała jedynie na wydłużeniu do trzech lat terminu na złożenie wniosku o orzeczenie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej, liczonego od dnia, w którym dłużnik był obowiązany zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości.

Sąd drugiej instancji podkreślił również, że trudno doszukiwać się zastosowania w art. 6 ustawy nowelizującej swoistej abolicji wobec osób naruszających obowiązki ustanowione w art. 21 Pr.u.n. Taki zamiar ustawodawcy nie wynika ze względów systemowych i celowościowych związanych z powyższą nowelizacją art. 377 Pr.u.n. Niewystarczającym uzasadnieniem odmiennego stanowiska jest treść art. 6 ust. 3 ustawy nowelizującej, którą należy traktować wyłącznie jako wyraźne potwierdzenie, że nie orzeka się zakazu w przypadku, gdy przed wejściem w życie tej ustawy upłynął przewidywany w art. 377 Pr.u.n. w jego dotychczasowym brzmieniu termin roczny dla wszczęcia postępowania zakazowego, liczony od dnia, w którym dłużnik miał obowiązek zgłosić wniosek o ogłoszenie upadłości. Termin ten ma jednak zastosowanie wtedy, gdy nie wszczęto wobec dłużnika postępowania upadłościowego oraz nie oddalono wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 Pr.u.n.

A.Z.

*

III CZP 106/14

„Czy przejście obowiązków, o którym mowa w art. 788 § 1 k.p.c., następuje w sytuacji przekształcenia przedsiębiorcy jednoosobowego w spółkę akcyjną?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 września 2014 r., I ACz 144/14, L. Sularzycka, M. Miąskiewicz, J. Paszkowski)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że w doktrynie przyjmuje się, iż przekształcenie przedsiębiorcy jednoosobowego w kapitałową spółkę prawa handlowego (art. 584¹–art. 584¹³ k.s.h.) oparte zostało na podobnych zasadach postępowania przekształceniowego, jak w przypadku przekształcenia spółki cywilnej w spółkę prawa handlowego, czy przekształcania spółek handlowych (art. 553 i 494 k.s.h.), połączenie zaś spółek handlowych, zarówno przez przejęcie (art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h.), jak i przez zawiązanie nowej spółki (art. 492 §1 pkt 2 k.s.h.) jest zdarzeniem uzasadniającym zastosowanie art. 788 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zauważył jednak, że w przypadku przekształcenia przedsiębiorcy jednoosobowego w kapitałową spółkę prawa handlowego nie występuje ten sam podmiot w nowej szacie prawnej, a w obrocie pojawiają się dwa podmioty. Jednocześnie, ze względu na treść art. 584¹³ k.s.h., przedsiębiorca przekształcający formę prowadzonej działalności w jednoosobową spółkę kapitałową, odpowiada solidarnie z tą spółką za swoje zobowiązania związane z prowadzoną działalnością gospodarczą powstałe przed dniem przekształcenia, przez okres trzech lat, licząc od dnia przekształcenia. Tym samym zobowiązania osoby fizycznej, pomimo przekształcenia, nie przestają być jej zobowiązaniami. Wskutek przekształcenia osoba fizyczna nie traci bytu prawnego, natomiast przestaje być właścicielem majątku (staje się nim spółka nowoutworzona); z braku zbycia przedsiębiorstwa na rzecz spółki nie ma zastosowania art. 55⁴ k.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wydaje się, że opisana sytuacja nie jest objęta dyspozycją art. 788 k.p.c.

S.J.Z.

GLOSY

prawo cywilne materialne

teza oficjalna

Ciężar dowodu w zakresie okoliczności, od którego zgodnie z art. 249 k.s.h. zależy zasadność powództwa o jej uchyleniu, obciąża osobę, której przysługuje prawo wystąpienia z powództwem o uchylenie takiej uchwały.

teza opublikowana w „Glosie”

Nie należy co do zasady wykluczyć, że naruszenie przy podejmowaniu uchwały zasady *pacta sunt servanda*, może prowadzić do sprzeczności uchwały z dobrymi obyczajami. Jeżeli bowiem przykładowo aktualnych współników w spółce wiąże umowa co do sposobu głosowania na zgromadzeniu współników nie można wykluczyć, że oddanie głosów sprzecznie z tą umową mogłoby być potraktowane jako naruszenie dobrych obyczajów. Należy jednak zwrócić uwagę, że pewniejszym sposobem zabezpieczenia interesów stron takiej umowy są instrumenty przewidziane w kodeksie cywilnym dotyczące skutków nienależytego jej wykonania na przykład zastrzeżenie wysokich kar umownych.

(wyrok z dnia 7 maja 2009 r., III CSK 315/08, M. Kocon, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz, Izba Cywilna 2010, nr 4, s. 48)

Glosa**Łukasza Gasińskiego**, Glosa 2014, nr 4, s. 29

Glosa ma zasadniczo charakter aprobujący.

Glosator w pierwszej kolejności zwrócił uwagę na akceptację przez Sąd Najwyższy możliwości ustalenia w umowie wspólników zasad wykonywania prawa głosu. Autor zauważył, że Sąd Najwyższy wprawdzie wprost nie stwierdził, iż umowy takie są dopuszczalne na tle prawa polskiego, a podstawę do zawierania takich umów stanowi art. 353¹ k.c., lecz niewątpliwie zaakceptował dopuszczalność ich zawierania, wskazał bowiem na dopuszczalność sposobów zabezpieczenia interesów stron takich umów przez odpowiednie instrumenty przewidziane przez kodeks cywilny. Glosator zaakceptował ten pogląd, a ponadto zauważył potrzebę jego szczególnego wyeksponowania ze względu na to, że w orzecznictwie kwestia dopuszczalności zawierania umów o głosowanie wywołuje niepotrzebne kontrowersje, które nie służą praktyce obrotu. Stwierdził ponadto, że stanowisko Sądu Najwyższego jest zgodne z poglądami wyrażanymi w doktrynie, która w większości opowiada się za dopuszczalnością zawierania umów o głosowanie oraz pozytywnie ocenia funkcje pełnione przez te umowy w obrocie gospodarczym. Na marginesie jedynie glosator zwrócił uwagę, że opowiedzenie się za generalną dopuszczalnością zawierania umów wspólników, w tym umów o głosowanie, nie oznacza, że każda z takich umów jest ważna i skuteczna; jak każda umowa obligacyjna, podlega ona ocenie na podstawie art. 353¹ k.c. i nie można wykluczyć, iż postanowienia niektórych umów mogą być nieważne ze względu na naruszenie ustawy, zasad współżycia społecznego (dobrych obyczajów) lub natury stosunku obligacyjnego.

W dalszej kolejności glosator podniósł, że Sąd Najwyższy nie tylko pośrednio zaakceptował dopuszczalność zawierania umów o głosowanie, lecz także nie zakwestionował, co do zasady, iż naruszenie dobrych obyczajów w rozumieniu art. 249 § 1 k.s.h. może polegać na naruszeniu zasady *pacta sunt servanda* przez głosowanie w sposób sprzeczny z umową wspólników. Według komentatora, pogląd Sądu Najwyższego, że uchwała może zostać uchylona, jeśli jest sprzeczna z umową wspólników, i w zależności od przyjętego stanowiska w zakresie sposo-

bu rozumienia art. 249 § 1 k.s.h., wykazania jednej z dwóch przesłanek, tj. godzenia w interes spółki lub celu pokrzywdzenia współnika, prowadzi do zaskakującego rezultatu; umowa współników zostaje zrównana w swoich skutkach z umową spółki.

Zdaniem autora, teza ta jest ryzykowna, a przeciwko niej przemawia kilka argumentów. Po pierwsze, przyjęcie twierdzenia o faktycznym zrównaniu na potrzeby zaskarżania uchwał umowy współników z umową spółki pozostawia nierozstrzygnięty problem wytlumaczenia potencjalnych różnic pomiędzy umową współników a umową spółki w zakresie formy, stron oraz innych obowiązków związanych ze zmianą lub zawarciem umowy. Po drugie, bezkrytyczne przyjęcie tezy Sądu Najwyższego oznacza, że ewentualne negatywne konsekwencje naruszenia umowy współników obciążałyby zarówno współników, którzy są stroną takiej umowy, jak i takich, którzy stroną takiej umowy nie są; takie konsekwencje mogłyby być niezależne od tego, jaki procent głosów reprezentuje współnik, który powołuje się na naruszenie umowy współników. Po trzecie, przeciwko tezie Sądu Najwyższego przemawia art. 159 k.s.h., który wskazuje, że pod rygorem bezskuteczności w umowie spółki należy zamieszczać szczególne korzyści lub obowiązki, jakie mają być przyznane współnikom lub na nich nałożone.

W konkluzji autor wyraził wątpliwość, czy zaproponowana przez Sąd Najwyższy faktyczna rozszerzona skuteczność umowy o głosowanie, tj. pewne zrównanie jej skutków z umową spółki, jest zgodne z intencją ustawodawcy.

P.G.

*

1. Ochrona prawnoautorska nie obejmuje przedmiotu, na którym utwór został utrwalony (*corpus mechanicum*).

2. Same rozwiązania techniczne nie stanowią przedmiotu ochrony prawa autorskiego. Przedmiotem tej ochrony może natomiast być dokumentacja techniczna. Wspomniana dokumentacja, aby została uznana za utwór w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn.

tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.) musi spełniać wymagania przewidziane w tym przepisie.

3. Artykuł 65 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.), zawierający wymaganie, aby umowa o przeniesieniu majątkowego prawa autorskiego zawierała wyraźne postanowienie o przeniesieniu tego prawa, nie stoi na przeszkodzie odwoływaniu się w wypadku wątpliwości co do treści umowy do zawartych w kodeksie cywilnym, zwłaszcza w art. 65 k.c., ogólnych zasad wykładni oświadczeń woli i umów oraz braniu pod rozwagę przede wszystkim zgodnego zamiaru stron i celu umowy.

(wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 545/11, Z. Kwaśniewski, J. Górski, H. Wrzeszcz, niepubl.)

Glosa

Adriana Niewęłowski, Państwo i Prawo 2014, nr 11, s. 130

Glosa jest częściowo krytyczna.

Strony zawarły umowę, która została przez nie zakwalifikowana jako umowa sprzedaży dokumentacji konstrukcyjnej autobusu wraz z prawami do jego produkcji. Powódka domagała się ustalenia, że przysługują jej autorskie prawa majątkowe do „utworu w postaci autobusu miejskiego”.

Sąd pierwszej instancji uwzględnił powództwo. Uznał, że „wytwór mający postać autobusu” może być utworem w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Sąd drugiej instancji nie podzielił tego stanowiska. W jego ocenie, autobus można co najwyżej potraktować jako *corpus mechanicum* (nośnik) utworu. Sąd podkreślił, że powódka nie domagała się ochrony prawnoautorskiej dokumentacji autobusu. Ponadto, zawarta przez nią umowa sprzedaży dokumentacji konstrukcyjnej autobusu nie zawierała wyraźnego postanowienia o przeniesieniu prawa autorskiego, co oznacza, że należało ją uznać – zgodnie z art. 65 ustawy o prawie autorskim – za umowę licencyjną.

Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną, odnosząc się przede wszystkim do problemu rozgraniczenia ochrony utworu od ochrony rzeczy

i rozwiązań zawartych w dokumentacji technicznej. Autor zaaprobował pogląd, że ochrona prawnoautorska nie obejmuje przedmiotu, w którym utwór został utrwalony i podniósł, iż najważniejszym zagadnieniem, do jakiego odniósł się Sąd Najwyższy, jest problem stosowania do umów autorskich reguł wykładni oświadczeń woli przyjętych w kodeksie cywilnym.

W glosowanym orzeczeniu zagadnienie to rozważano w kontekście art. 65 ustawy o prawie autorskim, który stanowi, że w braku wyraźnego postanowienia o przeniesieniu prawa uważa się, iż twórca udzielił licencji. Argumentem przeciwko stanowisku Sądu Najwyższego jest to, że art. 65 wymaga uznania danej umowy za licencyjną już wtedy, gdy nie zawiera ona wyraźnego postanowienia o przeniesieniu prawa.

Autor glosy zwrócił również uwagę, że istotne jest to, iż art. 65 ustawy o prawie autorskim do żadnych „wątpliwości” w ogóle się nie odnosi. To oznacza, że nakazuje uznać umowę dotyczącą utworu za licencyjną już wtedy, gdy nie zawiera ona wyraźnego postanowienia o przeniesieniu prawa. Zwrot „w braku wyraźnego postanowienia o przeniesieniu prawa, uważa się, że twórca udzielił licencji” należy rozumieć jako coś więcej niż tylko rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych „na korzyść” umowy licencyjnej.

Głosę częściowo krytyczną opracował również A. Pązik (Lex nr 1276237).

M.W.

*

Prawem właściwym dla zaskarżenia rozporządzenia dokonanego przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli jest prawo państwa, któremu podlega skutek rozporządzający czynności dłużnika. Konwencja rzymska o prawie właściwym dla zobowiązań umownych (Dz.U. z 2008 r. Nr 10, poz. 57) ma zastosowanie w Polsce do umów zawartych w okresie od dnia 6 lutego 2008 r. do dnia 16 grudnia 2009 r.

(wyrok z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 96/12, *K. Zawada*, *B. Ustjanicz*, *D. Zawistowski*, OSP 2014, nr 11, poz. 102; *Rej. 2014*, nr 1, s. 169)

Glosa

Mateusza Pilicha, Orzecznictwo Sądów Polskich 2014, nr 11, poz. 102

Glosa ma charakter aprobowany.

Komentator zauważył, że wejście w życie umowy międzynarodowej na poziomie prawnomiędzynarodowym nie zależy od promulgacji w żadnym z umawiających się państw. Dodał, że wejście w życie traktatu następuje w trybie i dniu przewidzianym w traktacie bądź uzgodnionym przez państwa negocjujące. Podkreślił, że osobnym zagadnieniem jest skuteczność traktatu na poziomie wewnętrznego porządku prawnego. Wytknął Sądowi Najwyższemu przejście do porządku dziennego nad rozróżnieniem „wejścia w życie” w znaczeniu prawnomiędzynarodowym i stosowalności umowy na poziomie prawa krajowego. Za niewłaściwe uznał odwołanie się w uzasadnieniu komentowanego wyroku do art. 4 ust. 1 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych. Wyjaśnił, że promulgacja umowy międzynarodowej, która zawiera normy prawa powszechnie obowiązującego, wywołuje z punktu widzenia jednostek będących adresatami tych norm analogiczne skutki do publikacji ustawy lub innego aktu prawa powszechnie obowiązującego. Podniósł, że skoro normy pochodzenia traktatowego mogą być bezpośrednio stosowane przez sądy po ich opublikowaniu, to logiczne jest sformułowanie wymagania, aby było to uzależnione od zachowania odpowiednio *vacationis legis*.

W dalszej części opracowania autor omówił problem prawa właściwego dla skargi pauliańskiej. Przychylił się w tym zakresie do stanowiska zajętego przez Sąd Najwyższy, uznając, że przemawia za nim zasada najściślejszego związku. Dodał, że w przypadku rozporządzenia nieruchomością statutem skutków zaskarżanej czynności będzie na ogół prawo państwa, w którym jest położony zbywany składnik majątku, co – w ocenie glosatora – jest rozwiązaniem racjonalnym, zobiektywizowanym i stwarzającym po stronie wierzyciela oraz osoby trzeciej stosunkowo dużą pewność co do właściwego prawa.

Wyrok został omówiony przez M. Bączyka w „Przeglądzie orzecznictwa” (MoPrBank 2013, nr 10, s. 47).

M.P.

Ustalenie treści oświadczenia woli należy do ustaleń faktycznych, natomiast jego wykładnia – do kwestii prawnych, błędy w zakresie wykładni są bowiem naruszeniem prawa materialnego.

(wyrok z dnia 27 marca 2013 r., I CSK 403/12, B. Myszka, D. Zawistowski, A. Piotrowska, niepubl.)

Glosa

Mateusza Mądela, Monitor Prawniczy 2014, nr 40, s. 1093

Glosa ma charakter krytyczny.

Glosator uznał komentowane orzeczenie za interesujące ze względu na to, że porusza kwestię odróżnienia umowy o dzieło od innych umów. Jest to zagadnienie sporne nie tylko w orzecznictwie, ale także w nauce prawa. Zdaniem autora, Sąd Najwyższy nie rozstrzygnął wątpliwości w tym zakresie, ale w komentowanym orzeczeniu zebrał i podsumował poglądy doktryny na temat przedmiotu umowy o dzieło, trafnie podkreślając charakterystyczne cechy, czyli konieczność osiągnięcia oznaczonego przez strony rezultatu ludzkiej pracy, jego samoistność, ucieleśniony charakter oraz zdatność rezultatu na poddanie sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych.

Uwagi krytyczne dotyczą prawnej kwalifikacji umowy będącej przedmiotem sporu w rozstrzyganej sprawie. Zdaniem autora, z ustaleń faktycznych wynika, że umowa zawarta przez strony i określona przez nie jako umowa o dofinansowanie zawierała w sobie zobowiązanie strony pozwanej do osiągnięcia tzw. twardych rezultatów, które miały polegać na przeprowadzeniu, przez stronę zobowiązaną, zajęć szkoleniowych dla 502 osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, osiągnięcie wzrostu zatrudnienia o 38 osób w stosunku do obecnie aktywnych zawodowo oraz wzrostu liczby uczestników szkoleń i kursów zawodowych o 50 osób w stosunku do osób biorących udział w zajęciach.

W ocenie autora, tak skonstruowanej umowy nie można zaliczyć do kategorii umów rezultatu. Po pierwsze, wydaje się, że zawarty w niej przez strony rezultat umowy, pomimo iż został dokładnie określony, nie mógł zakładać w sposób niebudzący wątpliwości jego osiągnięcia. Po drugie, umówiony rezultat nie miał cechy samoistności, ponieważ o sa-

moistności rezultatu można mówić wyłącznie w przypadku rezultatów materialnych lub niematerialnych ucieleśnionych, a w omawianym przypadku nie ma możliwości zmaterializowania rezultatu pracy podmiotu zobowiązanego. W związku z tym, z powodu braku wymaganych cech, które – jak wskazują przedstawiciele nauki prawa oraz orzecznictwo – muszą wystąpić łącznie, aby zakwalifikować umowę jako umowę o dzieło, spornej umowy o dofinansowanie nie można zaliczyć do kategorii umów rezultatu.

R.N.

*

Właściciel rzeczy może żądać od posiadacza służebności wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy (art. 224 § 2 i art. 225 w związku z art. 230 oraz art. 352 § 2 k.c.).

(uchwała z dnia 24 lipca 2013 r., III CZP 36/13, J. Gudowski, J. Górowski, K. Tyczka-Rote, OSNC 2014, nr 3, poz. 24; BSN 2013, nr 7, s. 8; Prok. i Pr. 2014, nr 1, wkładka, poz. 36; Rej. 2013, nr 10, s. 148)

Glosa

Sandry Zientalewicz, Monitor Prawniczy 2014, nr 21, s. 1157

Glosa ma charakter krytyczny.

Zdaniem autorki, nietrafność uchwały wynika z błędnej interpretacji założeń ustawodawcy. Artykuł 352 § 1 k.c. stanowi, że kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Pojęcie posiadania służebności użyte w tym przepisie wskazuje, że posiadacz nie jest oceniany z punktu widzenia władztwa nad rzeczą, lecz nad prawem służebności. Dodatkowo, § 2 tego artykułu stanowi, że przepisy o posiadaniu rzeczy stosuje się do posiadania służebności jedynie odpowiednio, a nie wprost. Należy zatem uznać, że wykładnia językowa i systemowa omawianego przepisu wskazuje na szczególną naturę tej regulacji i nie pozwala na utożsamianie jej z podstawową instytucją posiadania. Prawidłowe jest uznanie, że wyróżnienie posiadania służebności w art. 352

k.c. jest wyróżnieniem z punktu widzenia przedmiotu, którym władca posiadacz, jako posiadanie prawa oraz zakwalifikowanie go jako posiadanie samoistne.

W ocenie autorki, zajęte przez Sąd Najwyższy stanowisko, że art. 352 § 1 k.c. zaliczył wykonywanie służebności do posiadania rzeczy i w konsekwencji uznanie, iż musi być to posiadanie zależne jako wynikające z istoty takiego ograniczonego władania rzeczą, jest nietrafne. Sąd Najwyższy potraktował art. 352 k.c. jedynie jako rozwinięcie art. 336 k.c., co podważa sens wyróżniania tego przepisu, a także nie uwzględnia ewolucji instytucji posiadania służebności w polskim prawie.

W ocenie autorki, przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z posiadaniem prawa o charakterze samoistnym, wymaga rozważenia możliwość zastosowania przepisów dotyczących roszczeń uzupełniających przez właściciela nieruchomości wobec samoistnego posiadacza rzeczy. Na tym gruncie nie można uznać komentowanej uchwały za trafną ze względu na istotę roszczeń uzupełniających, którą jest zagwarantowanie właścicielowi, że w chwili, gdy odzyska rzecz, odzyska ją w takim kształcie, w jakim wyszła spod jego władztwa, a przynajmniej otrzyma środki na to, by stan ten przywrócić.

Zdaniem autorki, uznanie, jak zdaje się sugerować Sąd Najwyższy, że roszczenia te mogły funkcjonować samodzielnie, wskazuje, iż nie różniłyby się zasadniczo od roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia i ich jedyną *ratione legis* byłoby ułatwienie dowodowe. Nie wydaje się, by taki cel ustanowienia regulacji był wystarczający, szczególnie dla właściciela, któremu nie zależy na przedmiocie własności tak, aby żądać jego zwrotu, a praktyka uznawania roszczeń uzupełniających za samodzielne może przerodzić się w dogodną formę uzyskania niezasadnej korzyści przez właściciela.

R.N.

*

1. Wyrok sądu stwierdzający nieważność sprzecznej z ustawą uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej ma charakter konstytutywny.

2. Uchwały zarządu, rady nadzorczej i komisji rewizyjnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz uchwały zarządu i rady nadzorczej spółki akcyjnej podlegają zaskarżeniu w drodze powództwa o ustalenie (art. 189 k.p.c. w związku z art. 58 k.c.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 18 września 2013 r., III CZP 13/13, H. Pietrzkowski, M. Bączyk, W. Katner, Z. Kwaśniewski, B. Myszk, K. Pietrzykowski, K. Strzelczyk, OSNC 2014, nr 3, poz. 23; BSN 2013, nr 9, s. 7; Rej. 2013, nr 9, s. 166; Rej. 2013, nr 11, s. 171; MoP 2014, nr 6, s. 305; Forum Prawnicze 2013, nr 5, s. 104; MoPH 2014, nr 1, s. 36)

Glosa

Marka Zięby, Glosa 2014, nr 4, s. 34

Glosa ma zasadniczo charakter aprobujący.

Rozważania dotyczące zaskarżania uchwał zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych glosator poprzedził analizą zagadnienia charakteru prawnego uchwał organów spółek kapitałowych. Zdaniem autora, wątpliwość budzi kwestia, czy uchwały te można uznać za czynności prawne, wielostronne czynności prawne, czy też należy przyjąć, że nie są czynnościami prawnymi i stanowią swoistą czynność konwencjonalną organów spółek kapitałowych. Autor glosy opowiedział się za ostatnią opcją. W konsekwencji uchwała walnego zgromadzenia jest swoistą czynnością prawną, na którą składają się oświadczenia woli akcjonariuszy, a podjęcie uchwały wyraża również wolę osoby prawnej i ma charakter wiążący dla akcjonariuszy, walnego zgromadzenia, jak i dla spółki. Ze względu jednak na brak uregulowania w przepisach kodeksu spółek handlowych kwestii zaskarżania uchwał zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych autor wskazał na fakt, że wiele kontrowersji w orzecznictwie sądowym budzi problem wskazania właściwej podstawy prawnej służącej do zaskarżania uchwał tych organów, jak i wskazania kręgu podmiotów legitymowanych do wytoczenia powództwa o ustalenie istnienia lub stwierdzenie nieważności tych uchwał.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w analizowanej uchwale, brak regulacji wymienionych kwestii nie daje podstaw do przyjęcia istnienia luki w przepisach kodeksu spółek handlowych

w omawianym zakresie, co błędnie skutkuje konstruowaniem analogii do przepisów regulujących zaskarżanie uchwał zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i walnego zgromadzenia spółki akcyjnej. W konsekwencji Sąd Najwyższy, odwołując się do art. 2 k.s.h., zaakceptował tezę, że uchwały zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych powinny być oceniane przez pryzmat przesłanek określonych w art. 58 § 1 i § 2 k.c. W przypadku sprzeczności uchwały z ustawą należy więc przyjąć sankcję nieważności bezwzględnej takiej uchwały odpowiednio do rozważań odnoszących się do uchwał zgromadzeń spółek kapitałowych. Stosowanie sankcji nieważności bezwzględnej odnośnie do uchwał zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych wywołuje efekt w postaci konieczności wskazania właściwej podstawy prawnej służącej do ich kwestionowania, którą jest powództwo o ustalenie z art. 189 k.p.c. Glosator zwrócił uwagę, że skarżący musi wykazać swój interes prawny w zaskarżeniu uchwały zarządu lub rady nadzorczej spółki kapitałowej w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c.

W dalszej kolejności autor glosy, odnosząc się do przepisów regulujących powództwo o ustalenie, podkreślił, że wyrok uwzględniający powództwo w sprawie o stwierdzenie nieważności lub ustalenie istnienia uchwały zarządu lub rady nadzorczej ma charakter deklaratoryjny oraz jest prawomocny zarówno formalnie, jak i materialnie. Wyrok ten wywiera skutek *ex tunc*, a sama uchwała jest bezwzględnie nieważna z mocy prawa, stosownie do sankcji nieważności bezwzględnej określonej w art. 58 § 1 k.c. Zdaniem autora, Sąd Najwyższy przyjął odmiennie, że wyrok stwierdzający nieważność sprzecznej z ustawą uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej ma charakter konstytutywny.

Uzasadniając swoje stanowisko, Sąd Najwyższy wskazał, że pomimo argumentów przemawiających za uznaniem sankcji nieważności bezwzględnej w stosunku do uchwał zgromadzeń wspólników i walnych zgromadzeń sprzecznych z ustawą, bardziej uzasadnione jest przyjęcie, iż przedmiotowe uchwały nie są bezwzględnie nieważne, a wyrok sądu ma charakter konstytutywny. Za przyjęciem takiego rozstrzygnięcia przemawia, w ocenie Sądu Najwyższego, konieczność uzyskania przez skarżącego prawomocnego wyroku sądu stwierdzającego nie-

ważność uchwały. W rezultacie Sąd Najwyższy przyjął, że ustawodawca w art. 252 i 425 k.s.h. ustanowił szczególną postać nieważności, różniącą się od konstrukcji nieważności bezwzględnej określonej w art. 58 k.c.

Konkludując, autor glosy zajął stanowisko, że ze względu na złożoność zagadnienia wadliwości uchwał zgromadzeń wspólników i walnych zgromadzeń spółek kapitałowych, jak i wątpliwości związane z zaskarżaniem uchwał zarządów i rad nadzorczych uzasadniony jest postulat uregulowania przez ustawodawcę przedmiotowej materii. W podsumowaniu komentator zauważył, że wątpliwości związane z dopuszczalnością kwestionowania uchwał zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych, jak i odnoszące się do wskazania właściwej podstawy prawnej, służącej do zaskarżania przedmiotowych uchwał, zostały rozwiązane na mocy komentowanej uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego.

Model normatywny wskazany przez Sąd Najwyższy, uznający powództwo o ustalenie unormowane w art. 189 k.p.c. za właściwy w przypadku kwestionowania tych uchwał, glosator uznał za systemowo dopuszczalny. Konkurencyjna propozycja, zgodnie z którą, uchwały te mogłyby być zaskarżane na podstawie analogii do przepisów regulujących zaskarżanie uchwał zgromadzeń wspólników i walnych zgromadzeń, została, w ocenie autora, trafnie odrzucona ze względu na brak luki prawnej uzasadniającej taką analogię, zasadnicze różnice funkcjonalne występujące pomiędzy organami spółek kapitałowych oraz wątpliwości dotyczące określenia kręgu podmiotów legitymowanych do zaskarżania tych uchwał.

Glosator przyznał, że ustalony model zaskarżania uchwał zarządów i rad nadzorczych spółek kapitałowych nie jest doskonały. Pojawiające się wątpliwości dotyczące przede wszystkim charakteru prawnego uchwał spółek kapitałowych, możliwości wniesienia powództwa o stwierdzenie nieistnienia uchwały zarządu lub rady nadzorczej są wyjaśniane na podstawie wykładni funkcjonalnej przepisów kodeksu spółek handlowych, kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego. Ze uwagi na ochronę stabilności stosunków w spółce kapitałowej, przedmiotowy model wymaga interwencji ustawodawcy.

Glosy do omawianej uchwały opracowali także R.L. Kwaśnicki i P. Frelak (MoP 2014, nr 1, dodatek, s. 5, M. Dumkiewicz i A. Kidyba,

MoPH 2014, nr 1, s. 38, M. Leśniak, PPH 2014, nr 10, s. 35 oraz P. Moskała, Glosa 2014, nr 4, s. 44 – *vide* omówienie niżej)

Uchwałę omówili również w komentarzach, przeglądach orzecznictwa lub opracowaniach artykułowych: R.L. Kwaśnicki i A. Lewińska w opracowaniu „Bez wyroku nie ma nieważności (bezwprawnej) uchwały spółki” (MoP 2014, nr 7, s. 381), P. Popardowski w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2014, nr 2, s. 17), T. Szczurowski w „Przeglądzie orzecznictwa” (PUG 2014, nr 3, s. 23), T. Szczurowski w opracowaniu „Charakter prawny wyroku stwierdzającego nieważność uchwały zgromadzenia spółki kapitałowej” (MoP 2014, nr 16, s. 843), W.J. Katner i K. Osajda w opracowaniu „Niezgodne z prawem uchwały wspólników spółek kapitałowych – uwagi na tle uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2013 r., III CZP 13/13 (PPH 2014, nr 9, s. 18), A. Kappes w opracowaniu „Konstytucyjny charakter wyroku stwierdzającego nieważność uchwały? – krytycznie o uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2013 r., III CZP 13/13 (PPH 2014, nr 9, s. 34), P. Pinior w opracowaniu „Obowiązek wykonania uchwały sprzecznej z prawem” (PPH 2014, nr 9, s. 55) oraz K. Osajda w opracowaniu „Trzyście uwag krytycznych do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 18.09.2013 r. (III CZP 13/13)” (PPH 2014, nr 10, s. 40).

P.G.

*

Glosa

Piotra Moskały, Glosa 2014, nr 4, s. 44

Glosa ma charakter krytyczny odnośnie do punktu pierwszego uchwały.

Sąd Najwyższy, popierając teorię o konstytucyjnym skutku wyroku stwierdzającego nieważność uchwały organów spółek kapitałowych, wskazał, że przyjęcie tej koncepcji ma walor funkcjonalny, co zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem uzasadniałoby odstąpienie od wykładni czysto językowej tekstu ustawy, jeżeli dokonane jest w celu ochrony istotnych i doniosłych racji prawnych, społecznych, ekonomicznych lub moralnych. W ocenie autora glosy, przyjęcie tej koncepcji powoduje

przeciwny skutek. Uznanie, że uchwała sprzeczna z ustawą, a więc mogąca naruszać podstawowe zasady prawa spółek (np. uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego i emisji nowych akcji w drodze subskrypcji otwartej podjęta bez wyłączenia prawa poboru), pozostaje ważna aż do prawomocnego wyroku sądu stwierdzającego jej nieważność, wywoływałoby, zdaniem glosatora, obowiązek respektowania takiej uchwały i jej wykonania przez zarząd, przez co naraziłby się on na odpowiedzialność cywilną (art. 293 § 1 i § 2 oraz art. 483 § 1 i § 2 k.s.h.), a nawet karną (art. 296 k.k.). Jedyłą możliwością zwolnienia się z tej odpowiedzialności mogłoby być zaskarżenie takiej uchwały wraz z wniesieniem wniosku o udzielenie zabezpieczenia w postaci jej niewykonywania (art. 730¹ w związku z art. 755 k.p.c.).

Zdaniem autora glosy, chociaż ten wzorzec postępowania zarządu jest słuszny również w świetle koncepcji nieważności bezwzględnej, przyjęcie skutku konstytutywnego może wpływać na rozwój patologicznych praktyk w postaci podejmowania sprzecznych z prawem uchwał w celu doprowadzenia do wywołania przez nie nieodwracalnych skutków prawnych w okresie przed wydaniem prawomocnego wyroku lub postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia.

P.G.

*

1. Warunkiem udzielenia kredytu w rozumieniu art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1376 ze zm.) jest nie tylko spełnienie przez kredytobiorcę określonych przesłanek w chwili podejmowania przez bank w tym przedmiocie stosownej decyzji, lecz również wymagań gwarantujących należyte wykonanie zawartej umowy.

2. Naruszenie warunków umowy kredytu nie zawsze uzasadnia jej wypowiedzenie. W sytuacji, gdy przeterminowana należność jest niewielka w stosunku do udzielonego kredytu, bank powinien podjąć działania zmierzające do zweryfikowania sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy pod kątem możliwości spłaty kredytu; uprawnienia w tym zakresie przewiduje art. 74 Prawa bankowego. W razie stwierdzenia, że przyczyną naruszenia warun-

ków umowy kredytu jest utrata przez kredytobiorcę zdolności kredytowej, jej wypowiedzenie nie może być uznane za nadużycie prawa podmiotowego.

(wyrok z dnia 23 maja 2013 r., IV CSK 679/12, I. Koper, G. Misiurek, K. Pietrzykowski, OSP 2014, nr 11, poz. 104; MoPrBank 2014, nr 2, s. 26)

Glosa

Rafała Cebuli, Orzecznictwo Sądów Polskich 2014, nr 11, poz. 104

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator uznał za trafny dobór kryteriów oceny skuteczności wypowiedzenia umowy kredytowej z punktu widzenia art. 5 k.c. oraz uwzględnienie przy stosowaniu tego przepisu bilansu konsekwencji określonej sytuacji prawnej. Pozytywnie ocenił stanowisko Sądu Najwyższego co do potrzeby oceny zdolności kredytowej przy ewentualnym ustaleniu tego, czy miało miejsce nadużycie prawa przy wypowiedzeniu umowy kredytowej. Podkreślił różnicę między wykładnią art. 75 Prawa bankowego a stosowaniem art. 5 k.c. Stwierdził ponadto, że zasada czystych rąk jest w pełni zrelatywizowaną regułą, poddaną ocenie wedle okoliczności konkretnego przypadku, a samo stwierdzenie naruszenia obowiązku kontraktowego nie jest wystarczające dla odwołania się do tej zasady. Podzielając stanowisko zajęte w komentowanym wyroku autor stwierdził, że konieczna jest także ocena stopnia tego naruszenia.

Wyrok został opatrzony krytyczną glosą przez T. Czecha (MoPrBank 2014, nr 2, s. 41) i odnotowany w przeglądzie orzecznictwa przez M. Bączyka (MoPrBank 2014, nr 2, s. 49).

M.P.

*

Przepis art. 365¹ k.c. nie wyłącza możliwości określenia w umowie bezterminowej o charakterze ciągłym najwcześniejszego terminu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy.

(wyrok z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 391/12, D. Dończyk, I. Gromska-Szuster, B. Ustjanicz, OSNC 2014, nr 2, poz. 22; OSP 2014, nr 11, poz. 103; BSN 2013, nr 10, s. 11; NPN 2013, nr 3, s. 134)

Glosa

Agnieszki Pyrzyńskiej, Orzecznictwo Sądów Polskich 2014, nr 11, poz. 103

Glosa ma charakter krytyczny.

Autorka zauważyła, że typowe dla umownych zobowiązań bezterminowych o charakterze ciągłym uprawnienie do swobodnego wypowiedzenia podlega w pewnych przypadkach regulacji szczególnej, stosowanej samodzielnie lub obok art. 365¹ k.c. Stwierdziła, że ustalenie, czy w konkretnym przypadku ma zastosowanie reguła ogólna przewidziana w art. 365¹ k.c., czy też reguła ta podlega modyfikacji lub uchyleniu, wymaga dokonania kwalifikacji konkretnej umowy. Odmiennie niż Sąd Najwyższy przyjęła, że umowa analizowana w rozpoznawanej sprawie w okresie wyłączenia uprawnienia do jej wypowiedzenia została ukształtowana jako umowa na czas oznaczony. Zgodziła się, że nie można uniemożliwiać stronom ustabilizowania łączącego je stosunku zobowiązaniowego. Podniosła jednak, że ustabilizowaniu takiemu służy konstrukcja czasu oznaczonego, nie zaś zakaz wypowiedzenia umowy przez określony czas. Dodała, że celem racjonalnie działających stron, które kreują umowny stosunek typu względnego na czas nieoznaczony i jednocześnie określają najwcześniejszy termin wypowiedzenia, jest ukształtowanie zobowiązania ciągłego, w tym okresie, na czas oznaczony.

M.P.

*

Pojęcie „zstępni” zawarte w art. 934 § 2 k.c. obejmuje zarówno dzieci dziadków, jak i ich dalszych zstępnych w linii prostej, jeżeli dziecko nie dożyło otwarcia spadku.

(postanowienie z dnia 24 października 2013 r., IV CSK 69/13, K. Pietrzykowski, I. Koper, M. Szulc, OSNC-ZD 2014, nr B, poz. 35; BSN 2013, nr 12, s. 20; Rej. 2014, nr 2, s. 162; NPN 2013, nr 4, s. 102; Rej. 2014, nr 6, s. 176)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Rejent 2014, nr 9, s. 120

Glosa jest aprobująca.

Autor w pełni podzielił pogląd Sądu Najwyższego, że pod pojęciem „zstępnych dziadków spadkodawcy”, użytym w art. 934 § 2 k.c., powinni być rozumiani wszyscy zstępni, nie zaś jedynie dzieci dziadków. Podzielił zwłaszcza argumentację co do konieczności łącznego odczytywania art. 934 § 2 k.c. i pełnego brzmienia art. 931 k.c., a także możliwość wykładni *a contrario* art. 934 § 3 k.c.

Wykładnia ta odpowiada także, zdaniem komentatora, celom porządku dziedziczenia na podstawie ustawy, preferującemu dziedziczenie przez krewnych, nie zaś powinowatych spadkodawcy, w tym jego pasierbów, potrzebie umacniania przez prawo spadkowe więzi rodzinnych oraz typowym układom relacji pomiędzy wnukami i dziadkami. Za stanowiskiem Sądu Najwyższego przemawia także, zdaniem autora, słowna szata art. 934 § 2 k.c., w której ustawodawca nie ogranicza kręgu zstępnych (inaczej, niż czyni to np. w art. 931 k.c.). Podział przysługującego tym osobom udziału w spadku następuje, jak zaznaczył autor, zgodnie z regułami wskazanymi w art. 934 § 2 k.c., w stosunku do każdej z nich odrębnie ustalana powinna być przy tym zdolność do dziedziczenia po danym spadkodawcy.

Na marginesie glosator podzielił także wniosek Sądu Najwyższego co do braku nieważności postępowania przed sądem powszechnym z powodu braku udziału wszystkich zainteresowanych w charakterze uczestników postępowania.

M.G.

*

Dla ustalenia wysokości odszkodowania należnego poszkodowanemu przyjmuje się stan majątku poszkodowanego (składników jego majątku) w chwili wyrządzenia szkody, natomiast miarodajne pozostają ceny w chwili ustalania odszkodowania.

W odniesieniu do decyzji administracyjnych wyrażających szkodę (tzw. decyzji wadliwych powodujących m.in. utratę prawa

własności lub innego prawa) chodzi o stan nieruchomości istniejący w chwili wydania wadliwej decyzji, stanowiącej źródło powstania szkody. Stan taki obejmuje nie tylko parametry fizyczne lub geodezyjne danej nieruchomości (np. jej powierzchnię, infrastrukturę), lecz także samo jej funkcjonalne przeznaczenie społeczno-gospodarcze

(wyrok z dnia 12 grudnia 2013 r., V CSK 81/13, T. Bielska-Sobkowicz, M. Bączyk, I.Gromska-Szuster, niepubl.)

Glosa

Macieja Kalińskiego, Glosa 2014, nr 4, s. 16

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Glosowane orzeczenie dotyczy ustalenia odszkodowania za utratę nieruchomości w wyniku decyzji administracyjnej. Przez autora glosy wskazane zostały dwie metody ustalenia odszkodowania, tj. metoda dyferencyjna, według której odszkodowanie za utratę własności nieruchomości powinno uwzględniać zmianę jej przeznaczenia między dniem pozbawienia poszkodowanego prawa własności, a dniem ustalenia odszkodowania, oraz metoda obiektywna, według której należy brać pod uwagę wyłącznie przeznaczenie gruntu w dniu utraty własności. Glosator zwrócił uwagę, że druga metoda jest zasadniczo nieprzyjęta w prawie polskim.

Autor glosy krytycznie ocenił pogląd Sądu Najwyższego, że do ustalenia odszkodowania miarodajny jest stan nieruchomości z chwili wydania decyzji szkodzącej. Można by tak przyjąć jedynie wtedy, gdyby postępowanie dowodowe wykazało, że stan gruntu nie uległ żadnym zmianom w okresie między zdarzeniem szkodzącym i ustalaniem odszkodowania, natomiast w sytuacji, w której od zdarzenia szkodzącego upłynęło pięćdziesiąt lat, przyjmowanie statycznego ujęcia szkody (jej petryfikacja według stanu z tego zdarzenia), godzi w podstawowe założenie metody dyferencyjnej, tzn. konstrukcję hipotetycznego stanu majątku poszkodowanego. W konsekwencji, w takiej sytuacji w rachubę wchodzi metoda obiektywna, która, jak podkreślił glosator, może być stosowana wyłącznie w przypadkach wyjątkowych, uzasadnionych ustawowo.

Następnie glosator stwierdził, że nie może się zgodzić z zapatrywaniem, iż władza publiczna nie odpowiada za utracone korzyści, jeżeli zdarzenie szkodzące wystąpiło przed wejściem w życie Konstytucji. Zdaniem komentatora, pogląd Sądu Najwyższego jest dyskusyjny, utożsamia bowiem szkodę ze zdarzeniem szkodzącym.

P.G.

prawo cywilne procesowe

W postępowaniu o stwierdzenie wykonalności wyroku zagranicznego sądu arbitrażowego legitymację procesową bierną ma podmiot, przeciwko któremu – zgodnie z prawem państwa pochodzenia wyroku – wnioskodawca może się powołać na ten wyrok w celu jego wykonania.

(postanowienie z dnia 17 lipca 2007 r., III CZP 55/07, J. Gudowski, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2008, nr 9, poz. 106; BSN 2007, nr 11, s. 15; MoP 2008, nr 16, s. 873; Rej. 2007, nr 12, s. 206; MoP 2008, nr 16, s. 873; Rej. 2008, nr 10, s. 197)

Glosa

Macieja Zachariasiewicza, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 468

Glosa ma charakter krytyczny.

W glosowanym wyroku Sąd Najwyższy wyraził opinię, że prawo państwa pochodzenia wyroku arbitrażowego jest właściwe do oceny legitymacji procesowej biernej polskiej *stationis fisci*. Zdaniem komentatora, założenie to jest wadliwe teoretycznie oraz niekonieczne z punktu widzenia praktyki.

Glosator wskazał na dostrzeżony również przez Sąd Najwyższy fakt związania Polski Konwencją nowojorską o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych. Zauważył, że podstawowym

obowiązkiem nałożonym na państwa – strony tej Konwencji jest uznanie lub wykonanie zagranicznego ostatecznego wyroku wydanego przez sąd polubowny, jeżeli nie zachodzą przesłanki, na podstawie których można dokonać odmowy uznania. Ponadto wskazuje się, że w Konwencji nie uregulowano zagadnień procesowych, co zgodnie z opiniami wyrażanymi zarówno w polskiej, jak i obcej doktrynie prawnej prowadzi do właściwości polskich przepisów postępowania cywilnego.

Komentator przytoczył dwie koncepcje interpretacji skutków uznanego zagranicznego orzeczenia arbitrażowego. Pierwsza z nich, zwana koncepcją „rozciągnięcia skutków”, polega na przyjęciu, że w państwie uznania wystąpić mogą tylko te skutki orzeczenia, które są znane w panującym w nim porządku prawnym. Z uwzględnieniem tego ograniczenia, pierwsza koncepcja prowadzi do zastosowania prawa państwa pochodzenia wyroku. Druga koncepcja, znana pod nazwą „nadania skutków”, polega na nadaniu orzeczeniu skutków prawnych, jakie analogiczne orzeczenia wywołują w prawie państwa uznającego i prowadzi do zastosowania właśnie tego ostatniego prawa.

Autor glosy przychylił się do drugiej koncepcji oraz podał wiele uzasadniających ją argumentów. Wskazał na istotne różnice pomiędzy zasadami uznania zagranicznych orzeczeń sądów państwowych i sądów polubownych, wyroki arbitrażowe bowiem nie podlegają mechanizmowi automatycznego uznania. Ponadto ze względu na to, że arbitraż jest postępowaniem o charakterze prywatnym, trudno zakładać wzajemne zaufanie instytucji wydającej wyrok oraz instytucji uznającej, stanowiące jedną z podstawowych zasad współczesnych międzynarodowych reguł uznawania orzeczeń organów państwowych. Autor glosy podkreślił, że procesowa regulacja postępowania arbitrażowego przez prawo krajowe jest dużo węższa niż regulacja postępowania przed sądami państwowymi. Prawo procesowe państwa miejsca prowadzenia arbitrażu jest zatem słabiej związane z wydanym orzeczeniem. Czynienie wyjątków od zasady *legis fori processualis*, wynikającej zarówno z art. III Konwencji nowojorskiej, jak i z szeroko rozpowszechnionych poglądów międzynarodowej doktryny prawniczej, o co pokusił się Sąd Najwyższy w komentowanym orzeczeniu, powinno być uzasadnione szczególnieymi względami, których autor glosy w omawianej sprawie nie dostrzegł.

Kolejnym argumentem przeciwko koncepcji „rozciągnięcia skutków” jest to, że do uznania obcego wyroku arbitrażowego może dojść nawet wtedy, gdy w państwie, w którym przeprowadzono postępowanie arbitrażowe, nie zostały mu nadane żadne skutki przez państwowy wymiar sprawiedliwości. Trudno w takiej sytuacji mówić o uwzględnieniu skutków orzeczenia w takim zakresie, w jakim istnieją one w państwie pochodzenia, co stanowi istotę kwestionowanej koncepcji. W związku z tym autor wspominał również o tym, że jednym z podstawowych celów Konwencji nowojorskiej jest uniknięcie podwójnego *exequatur*.

Zdaniem glosatora, używane w uzasadnieniu postanowienia pojęcia takie jak „legitymacja procesowa bierna”, „wierzyciel” i „dłużnik” należą do prawa materialnego i powinny być oceniane w jego świetle. Konsekwentnie zatem należało posłużyć się tu normami kolizyjnymi prawa prywatnego międzynarodowego, które służą do rozstrzygania o materialnoprawnym statusie i uprawnieniach stron, przy czym dla oceny charakteru podmiotu, który zaciągnął zobowiązanie, oraz sposobu jego reprezentacji miarodajny jest statut personalny. Zgodnie z przepisami polskiego prawa kolizyjnego jest on wyznaczany za pomocą różnie rozumianego kryterium siedziby osoby prawnej. Autor glosy wskazał jednak, że jakiegokolwiek rozbieżności panujące w doktrynie nie mają żadnego znaczenia w odniesieniu do Skarbu Państwa, który, jako emanacja Państwa, musi podlegać prawu polskiemu. Zgodnie z tym założeniem, określenie podmiotu legitymowanego biernie w omawianej sprawie powinno nastąpić na podstawie prawa polskiego.

Z kolei usunięcie nieścisłości w określeniu legitymowanej biernie *stationis fisci* powinno, w opinii komentatora, zostać zawarte w uzasadnieniu postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności, w odróżnieniu bowiem od nadania klauzuli wykonalności orzeczeniu sądu państwowego, nadanie jej wyrokowi arbitrażowemu wymaga wydania odrębnego postanowienia, opatrzonego uzasadnieniem. Sądowi orzekającemu w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu sądu polubownego przysługuje szersza kognicja, obejmująca m.in. badanie przesłanek odmowy wykonania wyroku arbitrażowego i innych podstaw zawartych w art. V Konwencji nowojorskiej lub w art. 1214 § 3 k.p.c. Jeżeli zatem tożsamość strony procesowej nie podlega wątpliwości

sądu, może on dookreślić lub poprawić oznaczenie dłużnika w postanowieniu wydanym w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności zagranicznemu orzeczeniu arbitrażowemu.

A.D.

*

Wyrok zagranicznego sądu oddalający skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego nie jest wyrokiem podlegającym uznaniu na podstawie art. 1145 § 1 k.p.c.

(wyrok z dnia 6 listopada 2009 r., I CSK 159/09, J. Górowski, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 71; OSP 2010, nr 10, poz. 97; BSN 2010, nr 1, s. 15)

Glosa

Macieja Zachariasiewicza, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 446

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator, za Sądem Najwyższym, skrytykował koncepcję równoległego uprawnienia i możliwość uznania orzeczenia zatwierdzającego wyrok arbitrażowy. Wskazał na całkowitą delegację kontroli wyroku sądu arbitrażowego na rzecz sądu prawa siedziby arbitrażu, *de facto* przy jednoczesnym wycofaniu własnej kompetencji w tym zakresie, co jest najważniejszym argumentem przeciwko wspomnianej koncepcji.

Według autora, Sąd Najwyższy trafnie – na przekór dominującej tendencji w orzecznictwie innych krajów – odrzucił możliwość korzystania przez wierzyciela egzekwującego z równoległego uprawnienia orzeczenia zatwierdzającego. Przyjęte stanowisko ogranicza możliwość korzystania z technik typu *forum shopping* i nadmierne nękanie dłużnika. Rozstrzygnięcie, zdaniem komentatora, wspiera samodzielność wyroków arbitrażowych w międzynarodowym arbitrażu handlowym, odrywając je od oceny dokonanej przez sąd siedziby arbitrażu. Ocena, czy dany wyrok arbitrażowy nadaje się do uznania lub wykonania, powinna

pozostać w gestii sądu państwa uznania lub wykonania, który związany jest jedynie postanowieniami Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 r. (Dz.U. 1962 r. Nr 9, poz. 41).

Według glosatora, nie ma powodów, aby sąd ten skrępowany był uprzednim rozstrzygnięciem sądów państwa siedziby arbitrażu. Oddanie pełnej kontroli wyroku arbitrażowego tym sądom nie byłoby uzasadnione, jeżeli weźmie się pod uwagę ponadnarodowy charakter i funkcję arbitrażu jako metody rozstrzygnięcia sporów w handlu międzynarodowym. Uznaniu podlegać powinny wyroki arbitrażowe jako takie, a nie wtórne wobec nich postarbitrażowe rozstrzygnięcia sądów powszechnych.

Głosę aprobującą napisał również M. Tomaszewski (OSP 2010, nr 10, poz. 97).

M.M.

*

1. Ocena, czy wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego, odnosi się do jego treści, a nie prawidłowości postępowania przed tym sądem czy obsady składu tego sądu; nieprawidłowości związane z nieujawnieniem przez arbitra powiązań ze stroną dotyczą treści wyroku.

2. Nieujawnienie przez arbitra okoliczności wskazujących na jego powiązania o charakterze towarzyskim i zawodowym z powodem nie mieści się w sytuacji związanej z wymaganiami co do składu sądu ani i podstawowych zasad postępowania przyjętych w sądzie polubownym (art. 1206 § 1 pkt 4 k.p.c.).

3. Wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję arbitra łączyć należy z uprawnieniem uczestnika postępowania do uzyskania wiedzy o wszelkich ewentualnych jego powiązaniach z podmiotami występującymi w postępowaniu. Własna ocena arbitra nie ma znaczenia, skoro istota rzetelności postępowania jest związana z zewnętrznym, dokonywanym przez inne podmioty, osądem. Do podstawowych zasad porządku prawnego należy także, przewidziane w art. 45 ust. 1 Konstytucji, prawo do sądu, którego ele-

mentem jest uprawnienie strony do rozpoznania jej sprawy przez niezależny sąd, w ramach rzetelnie prowadzonego postępowania.

(wyrok z dnia 9 września 2010 r., I CSK 535/09, K. Zawada, K. Strzelczyk, B. Ustjanicz, Izba Cywilna 2011, nr 10, s. 54)

Glosa

Karola Zawisłaka, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawisłak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 211

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor ocenił, że przyjęcie przez Sąd Najwyższy, iż wymagania stawiane arbitrom należy łączyć z uprawnieniem uczestnika postępowania do uzyskania wiedzy o wszelkich ewentualnych jego powiązaniach z podmiotami występującymi w postępowaniu uznać należy za prawidłowe. Glosator jednak podał w wątpliwość, czy Sąd Najwyższy nie za szeroko zakreślił zakres informacji, które powinny zostać ujawnione i czy uzasadnione jest żądanie od arbitra, aby ujawnił wszelkie ewentualne powiązania z podmiotami występującymi w postępowaniu. Autor zaproponował, aby przy ustalaniu zakresu ujawnionych informacji odwoływać się na przykład do *IBA Guidelines on Conflicts of Interest in International Arbitration* (Wytycznych) zawierających katalog sytuacji, w których powstaje uzasadniona wątpliwość co do bezstronności i niezależności arbitra, do kodeksu etyki arbitra Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej. Autor wskazał, że nie wydaje się uzasadnione żądanie ujawniania każdego przypadku „ewentualnych” powiązań z którymkolwiek podmiotem zaangażowanym bezpośrednio lub pośrednio w postępowanie. Podkreślił, że trudno również zgodzić się z kategoriycznym stwierdzeniem Sądu Najwyższego, iż własna ocena arbitra nie ma znaczenia.

Ostatecznie glosator ocenił stanowisko Sądu Najwyższego jako trafne i odpowiadające zarówno zasadom, regułom i zwyczajom arbitrażu krajowego, jak i poglądom doktryny. Jednakże wskazał, że zastrzeżenie budzi zbyt mocny akcent na uprawnienie stron do uzyskania informacji

o okolicznościach uzasadniających powstanie wątpliwości co do niezależności i bezstronności arbitra.

Głosę do komentowanego wyroku napisał również M. Neumann (Glosa 2011, nr 2, s. 61).

J.S.

*

Spór o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy z powodu jej nieważności może być poddany przez strony pod rozstrzygnięcie sądu polubownego (art. 1157 k.p.c.).

(uchwała z dnia 23 września 2010 r., III CZP 57/10, J. Gudowski, D. Dończyk, W. Katner, OSNC 2011, nr 2, poz. 14; BSN 2010, nr 9, s. 8; Rej. 2010, nr 10, s. 160; Rej. 2011, nr 4, s. 144; Wspólnota 2010, nr 42, s. 25)

Glosa

Rafała Sikorskiego, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, Diagnostyka arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 62

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor wskazał, że zdatność ugodowa jako przesłanka zdatności arbitrażowej badana jest jedynie *ex ante*, a zatem oceniana jest wyłącznie abstrakcyjnie i zmierza do ustalenia, czy określony stosunek prawny może być przedmiotem dyspozycji stron. Fakt, że przyczyna sporu związana jest z zarzutami wadliwości czynności prawnej, w tym z zarzutem nieważności, wzruszalności lub bezskuteczności zawieszony leżącej u podstawy danego stosunku, pozostaje bez znaczenia dla oceny zdatności arbitrażowej. O zdatności ugodowej decyduje zatem jedynie to, czy zawarcie ugody jest w ogóle na gruncie danego stosunku dopuszczalne, a nie czy ugoda o określonej treści byłaby dopuszczalna. Autor wskazał, że stanowisko to jest podzielane także przez zdecydowaną większość przedstawicieli doktryny.

Glosę aprobowaną napisał również S. Wojdył (GSP – Prz. Orz. 2011, nr 2, poz. 11, wersja elektroniczna, Lex nr 612307). Uchwałę omówili także: M. Pietraszewski w opracowaniu „Zdatność arbitrażowa sporu w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego” (ADR 2011, nr 2, s. 94), K. Weitz w opracowaniu „Zdatność arbitrażowa sporów o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z powodu nieważności czynności prawnej” (Pal. 2011, nr 5–6, s. 128) oraz M. Tofel w „Przełądzie orzecznictwa” (Pr.Spółek 2011, nr 7–8, s. 10).

A.G.

*

Urzeczywistnienie zasady autonomii woli stron nie jest możliwe bez zastosowania właściwych kryteriów oceny oświadczeń woli składanych przez strony. Nakazuje to przyjąć, że rażące naruszenie tych kryteriów prowadzi do naruszenia zasady autonomii woli stron należącej do podstawowych zasad prawa cywilnego.

(wyrok z dnia 30 września 2010 r., I CSK 342/10, D. Zawistowski, K. Tyczka-Rote, B. Ustjanicz, niepubl.)

Glosa

Macieja Zachariasiewicza, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 562

Glosa ma charakter aprobowujący.

Komentator przychylił się do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, niemniej zauważył, że brak wyczerpującego przedstawienia stanu faktycznego sprawy oraz toku rozumowania sądów w niej orzekających, w tym samego Sadu Najwyższego, może skutkować w przyszłości dowolną interpretacją tezy orzeczenia przez sądy państwowe i arbitrażowe.

Na aprobatę autora glosy zasłużyła teza, że do zasad porządku publicznego należą nie tylko fundamentalne zasady ustroju społeczno-politycznego, mające zazwyczaj rangę zasad konstytucyjnych, ale rów-

niez podstawowe zasady poszczególnych dziedzin prawa. Glosator zauważył jednak, że niektóre zasady prawa prywatnego, przytoczone w uzasadnieniu tytułem przykładu, jak np. zakaz zasądzenia odszkodowania, gdy nie została wyrządzona szkoda albo zakaz przyjęcia skuteczności potrącenia, jeśli w przepisach szczególnych wyłączono jego możliwość, wydają się dyskusyjne. Przyznał jednak, że kontrowersyjne wyliczenie nie ma zasadniczego związku ze sprawą.

Zdaniem komentatora, najistotniejszym elementem omawianego wyroku jest stwierdzenie, że nieprawidłowa wykładnia oświadczenia woli może zaburzać urzeczywistnienie zasady autonomii woli i stać się tym samym podstawą zastosowania klauzuli porządku publicznego. Na treść zasady autonomii woli składają się dwa aspekty; pierwszy polega na wolności podejmowania działań prawnych zgodnych z wolą danego podmiotu, a drugi wyraża się w potrzebie poszukiwania rzeczywistego znaczenia oświadczenia woli wyrażonego przez stronę. Teza komentowanego wyroku pozwala przypuszczać, że Sąd Najwyższy podniósł do rangi zasady porządku publicznego nieustalenie rzeczywistej woli stron, jednak zdaniem glosatora byłby to wniosek zbyt daleko idący.

Przedmiotem krytyki Sadu Najwyższego w omawianym orzeczeniu stał się nie tyle wynik wykładni postanowień umowy dokonany przez arbitrów, ile sposób jej przeprowadzenia. Autor glosy dopatrył się w tym zabiegu mającego na celu uniknięcie zarzutów o dokonanie merytorycznej kontroli wyroku sądu polubownego. Jednak jego zdaniem, kontrola taka jest dopuszczalna w wąskich granicach wyznaczonych przez możliwość zastosowania klauzuli porządku publicznego i byłaby możliwa w rozważanej sprawie. Zdaniem komentatora, ze względu na lapidarność uzasadnienia wyroku, Sąd Najwyższy nie wykorzystał szansy na zarysowanie konkretnych, przydatnych w orzecznictwie kryteriów badania zgodności lub sprzeczności wyroku arbitrażowego z klauzulą porządku publicznego.

A.D.

*

1. W świetle art. 1162 k.p.c. nie ma znaczenia posiadanie statusu konsumenta przez stronę zapisu na sąd polubowny.

2. Artykuł 77 § 1 k.c. dotyczy także umów co do formy zawartych w sposób dorozumiany.

(wyrok z dnia 11 marca 2011 r., II CSK 385/10, B. Ustjanicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada, OSNC 2011, nr 12, poz. 135; BSN 2011, nr 7, s. 12; MoP 2012, nr 8, s. 436)

Glosa

Grzegorza Żmija, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, Diagnostyka arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian, red. B. Gessel-Kalinowska vel Kalisz, Wrocław 2014, s. 132

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor zaaprobował pogląd, że zapis na sąd polubowny powinien być sporządzony na piśmie, tj. w sposób przewidziany w art. 78 k.c. Zastrzegł jednak, że regulacja zapisu na sąd polubowny w kodeksie postępowania cywilnego nie jest kompletna, w związku z czym przepisy prawa cywilnego materialnego należy stosować odpowiednio. Trzeba przy tym uwzględnić m.in. odrębny charakter zapisu na sąd polubowny oraz specyfikę postępowania przed sądem arbitrażowym. Autor wskazał przykładowo, że przyjmowane w prawie cywilnym rozróżnienie na formę *ad solemnitatem* i formę *ad probationem* nie nadaje się do wykorzystania w omawianym zakresie, a sankcją niezachowania formy w przypadku zapisu na sąd polubowny jest jego bezskuteczność.

A.G.

*

Na postanowienie sądu powszechnego jako sądu pierwszej instancji, oddalające wniosek o wyłączenie arbitra, przysługuje zażalenie.

(uchwała z dnia 8 września 2011 r., III CZP 41/11, D. Zawistowski, J. Górowski, B. Ustjanicz, OSNC 2012, nr 2, poz. 16; OSP 2012, nr 10, poz. 94; BSN 2011, nr 9, s. 6; Rej. 2011, nr 10, s. 183; Pr.Spótek 2011, nr 12, s. 6; MoP 2011, nr 19, s. 1018; Forum Prawnicze 2012, nr 1, s. 141)

Glosa

Rafała Sikorskiego, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 67

Glosa ma charakter krytyczny.

W ocenie komentatora, Sąd Najwyższy przyjął trafne założenie, że ingerencja sądu państwowego w postępowanie przed sądem polubownym w zakresie uregulowanym w części piątej kodeksu postępowania cywilnego jest dopuszczalna wyłącznie w przypadkach przewidzianych przez prawo. Autor wyraził jednak wątpliwość, czy w okolicznościach sprawy można było przyjąć, że ustawodawca nie uregulował kwestii postępowania o wyłączenie arbitra.

Komentator podkreślił, że w art. 1174 § 2 k.p.c. wyraźnie wskazano na okoliczności, w których może dojść do wyłączenia arbitra, a w art. 1176 k.p.c. uregulowano tryb wyłączenia arbitra. Nigdzie natomiast nie przewidziano możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu powszechnego. Ten sposób ingerencji sądu powszechnego w postępowanie i funkcjonowanie sądu polubownego nie został dopuszczony w przepisach części piątej kodeksu postępowania cywilnego.

Zdaniem autora, nie można zatem twierdzić, że wyłączenie arbitra nie zostało uregulowane w części piątej kodeksu postępowania cywilnego. W konkluzji komentator uznał, że w świetle art. 1159 § 1 k.p.c. nie jest dopuszczalne wypełnianie tej regulacji poprzez stosowanie przepisów o wyłączeniu sędziego w drodze analogii.

Glosy aprobujące opracowali A. Jaworski (OSP 2012, nr 10, poz. 94) oraz K. Zawiślak (*vide* niżej).

A.G.

*

Glosa

Karola Zawiślaka, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 220

Glosa ma charakter aprobujący.

W glosie zaaprobowano stanowisko Sądu Najwyższego, że dopuszczalne jest pomocnicze wykorzystywanie w postępowaniu arbitrażowym podstaw wyłączenia sędziego, mających zastosowanie w sądownictwie państwowym. Glosator wskazał, że wprawdzie Sąd Najwyższy zauważył podobieństwo funkcji sędziego sądu państwowego i arbitra w sądzie polubownym, to finalnie nie odniósł się do elementów, które przemawiają za przyjęciem możliwości subsydiarnego stosowania przepisów statuujących przyczyny odwołania sędziego do sytuacji prawnej arbitra. Mając to na względzie glosator wyodrębnił zasadnicze różnice i podobieństwa pomiędzy regulacją statusu i obowiązków sędziego a ukształtowaniem statusu prawnego arbitra, zwłaszcza w aspekcie wypełnienia obowiązku bycia i pozostawania bezstronnym i niezależnym. Odnośnie do sytuacji prawnej arbitra autor glosy podkreślił, że poziom niezależności i bezstronności arbitrów w sądach polubownych może się różnić od tego, jaki powinien prezentować sędzia zawodowy. Właściwość taka wynika z tego, że arbitra ze stronami sporu łączy umowa, na podstawie której jest on przez nie powoływany do rozstrzygnięcia sporu. Ponadto, przez pozostające w sporze strony rozjemca jest wynagradzany, a niezrządkiem takiego arbitra łączy z uczestnikami sporu relacje osobiste, naukowe lub zawodowe.

Konkludując, glosator zwrócił uwagę, że regulacje prawa polskiego dotyczące sytuacji prawnej sędziego sądu państwowego i arbitra sądu polubownego nadal pozostają do siebie w pełni autonomiczne. Podobieństwo ich funkcji można odnieść do podstawowego zadania, a zarazem obowiązku, który istnieje w sferze prawnej sędziego, jak też arbitra, to jest rozstrzygnięcia sporu prawnego, przez bezstronną i niezależną osobę. Glosator wyraził pogląd, wedle którego trudno byłoby przyjmować, aby dla sędziów i arbitrów były tworzone, czy też przyjmowane zupełnie odmienne znaczenia pojęć bezstronności i niezależności. W efekcie autor glosy podzielił pogląd Sądu Najwyższego, wedle którego dopuszczalne jest pomocnicze wykorzystywanie w postępowaniu arbitrażowym podstaw wyłączenia sędziego, mających zastosowanie w sądownictwie państwowym.

P.G.

teza oficjalna

Osoba, na rzecz której prokurator wytacza powództwo, musi mieć zdolność sądową także wtedy, gdy nie wstąpiła do sprawy.

teza opublikowana w „Glosie”

Zgodnie z art. 56 k.p.c. osobę, na rzecz której prokurator wytoczył powództwo, sąd zawiadamia o tym, doręczając jej odpis pozwu. Celem powyższego doręczenia jest umożliwienie wstąpienia przez zawiadomioną osobę do sprawy w charakterze powoda. Do tej chwili jest ona bowiem jedynie stroną w znaczeniu materialnym, nie formalnym. Mimo nie przystąpienia osoby, na rzecz której wytoczono powództwo, jest ona na podstawie wielu przepisów kodeksu postępowania cywilnego traktowana jako strona postępowania i z nią związane są określone skutki procesowe. Konsekwencją powyższej konstrukcji jest oczywisty wymóg zachowania zdolności prawnej (art. 8 § 1 k.c.) i jej atrybutu – zdolności sądowej (art. 64 § 1 k.p.c.) przez taki podmiot od chwili wniesienia pozwu do prawomocnego zakończenia procesu. Niespełnienie go skutkuje nieważnością postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.).

(wyrok z dnia 30 marca 2012 r., III CSK 204/11, B. Myszka, K. Strzelczyk, A. Owczarek, OSNC-ZD 2013, nr 4, poz. 67)

Glosa

Joanny Bodio, Glosa 2014, nr 4, s. 58

Glosa ma zasadniczo charakter aprobujący.

Zdaniem autorki, rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w niepełny sposób odnosi się do metodyki działania prokuratora na rzecz oznaczonej osoby. Glosatorka stwierdziła, że pożądane było także rozważenie, kiedy prokurator może wytoczyć powództwo na rzecz oznaczonej osoby i kiedy musi – lub nie – wskazać ją w pozwie. Oceny wymaga również stosunek prokuratora do osoby na rzecz której wytoczył powództwo oraz skutek wstąpienia (bądź niewstąpienia) tej osoby do procesu i jakie

w związku z tym czynności mogą być dokonywane przez prokuratora działającego na jej rzecz.

Odnosnie do pierwszej kwestii glosatorka zwróciła uwagę, że prokurator wytaczający powództwo na rzecz oznaczonych podmiotów działa w imieniu i na rzecz tych podmiotów, dążąc do realizacji przysługujących im praw. Prokurator nie realizuje wówczas żadnego własnego prawa materialnego, lecz prawo innej osoby będącej podmiotem dochodzonego roszczenia. W efekcie, jak podkreśliła glosatorka, aprobując stanowisko Sądu Najwyższego, zachodzi konieczność wskazania takiej osoby w pozwie i zawiadomienia o wytoczeniu powództwa na jej rzecz po to, by umożliwić jej wstąpienie do sprawy w charakterze powoda.

Glosatorka stwierdziła następnie, że Sąd Najwyższy trafnie zauważył, iż do chwili wstąpienia (nieprzystąpienia) do sprawy osoby, na rzecz której prokurator wytoczył powództwo, jest ona jedynie stroną w znaczeniu materialnym. Prokurator natomiast, realizując prawo materialne tej osoby, jest stroną procesową w znaczeniu formalnym; nie staje się podmiotem określonego stosunku materialnoprawnego leżącego u podstaw udzielanej przez sąd ochrony prawnej i nie nabywa prawa podmiotowego z tego stosunku. Bez względu na to, czy osoba na rzecz której prokurator wytoczył powództwo, skorzysta z przysługującego jej prawa wstąpienia do postępowania, pomiędzy nią a prokuratorem nawiązuje się swoisty stosunek procesowy.

Konkludując, autorka glosy zwróciła uwagę na pogląd Sądu Najwyższego, że osoba, na rzecz której i w której interesie poszukiwana jest przed sądem ochrona prawna i której dotyczą skutki procesu i wydane-go w sprawie wyroku, jest stroną w znaczeniu materialnym, nawet jeżeli nie wstąpi do procesu. Po wstąpieniu zaś prokurator nadal pozostaje stroną procesową w znaczeniu formalnym, a osoba ta stroną procesową w znaczeniu materialnym, która równocześnie staje się stroną w znaczeniu formalnym. Zajmuje ona pozycję drugiego powoda.

Podsumowując, autorka glosy przyznała, że wytoczenie powództwa przez prokuratora na rzecz oznaczonej osoby następuje wtedy, gdy podmiot uprawniony sam nie podejmuje obrony swoich praw. Prokurator okazuje w ten sposób pomoc osobie, która wskutek nieznamomości przepisów prawa lub opieszałości nie wytacza powództwa. Jego działa-

nia muszą służyć obronie praw tej osoby, niezależnie od wstąpienia przez nią do postępowania.

P.G.

*

Sprzeczność wyroku sądu polubownego z innym wyrokiem sądu polubownego, uznanym przez sąd państwowy, może stanowić naruszenie podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

(wyrok z dnia 13 kwietnia 2012 r., I CSK 416/11, J. Frąckowiak, M. Kocon, M. Romańska, OSNC 2012, nr 10, poz. 121; OSP 2014, nr 1, poz. 1; BSN 2012, nr 6, s. 13; Rej. 2012, nr 11, s. 174)

Glosa

Łukasza Błaszczaka, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 318

Glosa ma charakter aprobujący.

W ocenie autora glosy, wyrok Sądu Najwyższego dotyczy bardzo istotnego i zarazem złożonego zagadnienia związania sądu polubownego w sprawie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego uznanym wyrokiem sądu polubownego. Glosator zwrócił uwagę na przedmiot rozważań Sądu Najwyższego, który został zdeterminowany – po pierwsze – kwestią mocy wiążącej wyroków arbitrażowych zatwierdzonych przez sąd państwowy i – po drugie – znaczeniem art. 365 k.p.c. w kontekście prawomocnych rozstrzygnięć arbitrażowych, a ponadto – po trzecie – możliwością wzruszenia wyroków sądu polubownego ze względu na wcześniejsze istnienie orzeczenia arbitrażowego rozstrzygającego tę samą kwestię.

W konkluzji przyjął, że stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w glosowanym wyroku jest trafne, a koncepcja dotycząca prawomocności orzeczenia arbitrażowego i jego mocy wiążącej okazała się prawidłowa i znajduje odzwierciedlenie w poglądach doktryny.

Glosy do omawianego wyroku sporządzili również: S. Frejowski (Glosa 2013, nr 2, s. 63), A. Olaś (Studia Prawno-Ekonomiczne 2013, nr 88, s. 209) oraz A. Szczęśniak (OSP 2014, nr 1, poz. 1). Omówił go także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2012, nr 7–8, s. 175).

M.S.L.

*

Jeżeli w postępowaniu przed zagranicznym sądem polubownym uczestnik nie zakwestionował jego właściwości i podjął obronę merytoryczną, to nie może skutecznie powołać się na nieistnienie lub nieważność zapisu w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego.

(postanowienie z dnia 13 września 2012 r., V CSK 323/11, L. Walentynowicz, W. Katner, W. Pawlak, OSNC 2013, nr 4, poz. 52; BSN 2012, nr 11, s. 13; MoP 2013, nr 10, s. 541; Rej. 2013, nr 5, s. 170)

Glosa

Łukasza Błaszczaka, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, Diagnostyka arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 372

Glosa ma charakter aprobowy.

Autor zgodził się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że art. II ust. 2 Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 r. (Dz.U. z 1962 r. Nr 9, poz. 41) jest liberalny i pozwala na uzgodnienie klauzuli arbitrażowej drogą elektroniczną, nawet bez podpisów stron. Jest to jednocześnie przepis podstawowy, decydujący o dopuszczalnej formie umowy, natomiast wymagania związane z przedstawieniem umowy arbitrażowej zamieszczone w art. IV ust. 1 należy rozpatrywać przy uwzględnieniu tego, w jakiej formie umowa ta mogła być zawarta. W konsekwencji art. IV ma charakter pochodny i przez to nie może pozbawiać racjonalności unormowania określonego w art. II Konwencji.

Ponadto komentator zaaprobował pogląd Sądu Najwyższego, że Konwencja nie przewiduje prekluzji zarzutu dotyczącego nieistnienia lub nieważności w sytuacji, w której strony wdały się w spór merytoryczny, a dodatkowo potwierdziły właściwość sądu arbitrażowego w przedmiocie zaistniałego sporu. Strona, nie podnosząc braku właściwości tego sądu w kontekście nieważności lub bezskuteczności zapisu na sąd polubowny, traci ten zarzut w ramach postępowania postarbitrażowego.

Omawiane postanowienie glosą aprobującą opatrzył A. W. Wiśniewski (PPC 2013, nr 4, s. 571); zostało także zauważone przez R. Morka (Biuletyn Arbitrażowy 2013, nr 20, s. 93).

M.M.

*

Przyjęte w art. 1163 k.p.c. rozwiązanie z punktu widzenia formy zapisu na sąd polubowny jest szczególną postacią tzw. klauzuli arbitrażowej przez odesłanie. Chodzi o to, że klauzula arbitrażowa zawarta jest tylko w umowie (statucie) spółki handlowej, statucie spółdzielni lub stowarzyszenia, a czynność lub akt przystąpienia do spółki, spółdzielni lub stowarzyszenia obejmuje jedynie poddanie się umowie (statutowi), w tym zawartej w nich klauzuli arbitrażowej. Zakres związania takim zapisem na sąd polubowny jest ograniczony podmiotowo – wiąże spółkę i jej wspólników, spółdzielnię lub i ich członków. Ponadto omawiany przepis stanowi wyraźnie, że związanie zawartym w umowie (statucie) spółki, statucie spółdzielni lub stowarzyszenia zapisem na sąd polubowny dotyczy sporów ze stosunku spółki i sporów ze stosunku członkostwa w spółdzielni lub stowarzyszeniu.

(wyrok z dnia 12 października 2012 r., IV CSK 82/12, J. Frąckowiak, A. Owczarek, H. Wrzeszcz, Izba Cywilna 2013, nr 12, s. 48)

Glosa

Grzegorza Żmija, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 141

Glosa ma charakter aprobowy.

Przedmiotem komentowanego orzeczenia było związanie zapisem na sąd polubowny osób trzecich. Sąd Najwyższy rozstrzygał, czy poddanie wszelkich sporów wynikających ze statutu stowarzyszenia sądowi polubownemu obejmuje również umowę o usługi trenerskie, w której zawarto klauzulę poddania sporów pod jurysdykcję sądów powszechnych państwa siedziby usługodawcy.

Poddanie sporów wynikających z określonego stosunku prawnego pod arbitraż jest wyrazem zasady autonomii woli, dlatego do rozszerzenia podmiotowego zakresu zapisem na sąd polubowny na osoby trzecie może dochodzić jedynie wyjątkowo.

Autor glosy zgodził się z oceną Sądu Najwyższego, że spór o wynagrodzenie wypłacane na podstawie kontraktu trenerskiego nie jest sporem ze stosunku stowarzyszenia, dlatego nie można w nim powołać się na klauzulę arbitrażową zawartą w jego statucie.

A.D.

*

1. Naruszenie zasady równości stron może nastąpić także przy przyjęciu określonej treści regulaminu sądu polubownego (art. 1161 § 3 k.p.c.).

2. Zasada równości stron w rozumieniu art. 1161 k.p.c. powinna być odnoszona do samej treści umowy arbitrażowej, a nie do elementów natury organizacyjnej, tworzących jedynie stosowną, niezbędną infrastrukturę organizacyjno-prawną dla zapewnienia stronom możliwości ukonstytuowania się odpowiedniego składu arbitrów w indywidualnym sporze prawnym.

(postanowienie z dnia 19 października 2012 r., V CSK 503/11, K. Pietrzykowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, MoPrBank 2014, nr 1, s. 33)

Glosa

Karola Zawiślaka, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, Diagnostyka arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 197

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosator uznał za trafne stanowisko Sądu Najwyższego, które uzupełnia wypowiedzi orzecznictwa dotyczące art. 1161 § 3 k.p.c. Przypadki naruszenia zasady równości przy powoływaniu składu sądu polubownego odnoszą się bowiem również do konieczności wnikliwego badania kwestionowanych postanowień regulaminu danego sądu, konsekwencji jego zastosowania i odnoszenia oceny wyłączenia do kwestii związanych z powoływaniem składu sądu polubownego, a nie sposobu organizacji i funkcjonowania stałego sądu polubownego.

Jednocześnie glosator wskazał na pewne braki wyводу Sądu Najwyższego. Jego zdaniem, ograniczenie analizy do oceny formalnej trybu powołania zastępczego arbitra może prowadzić do naruszenia interesów poszczególnych stron.

Głosę do omawianego postanowienia opracował także R. Morek (MoPrBank 2014, nr 1, s. 54). Omówił je również M. Bączyk w „Przełądzie orzecznictwa” (MoPrBank 2013, nr 10 s. 56).

J.B.

*

Roszczenie z art. 18 ust. 1 pkt 5 u.z.n.k. może być dochodzone niezależnie od roszczeń wynikających z umowy, ponieważ jest to roszczenie, którego źródłem nie jest umowa, ale czyn niedozwolony. Roszczenie to musi być zatem powiązane z konkretnym czynem nieuczciwej konkurencji.

(postanowienie z dnia 24 października 2012 r., III CSK 35/12, T. Bielska-Sobkowicz, J. Górowski, A. Owczarek, Prok.i Pr. 2014, nr 3, wkładka, poz. 47)

Glosa

Grzegorza Żmija, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, Diagnostyka arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 20

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosator uznał za trafne stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w tezie, wskazał jednak, że odnosi się ona do konkretnego stanu faktycznego rozpatrywanego w sprawie. Wobec tego, o możliwości zastosowania zapisu na sąd polubowny decyduje treść zawartej między stronami umowy. Istotna w tym kontekście jest również wykładnia zapisu na sąd polubowny, szczególnie ważna bowiem pozostaje kwestia, czy po stronie arbitrów nie zachodzi okoliczność uzasadniająca ich wyłączenie.

J.B.

*

Zawarte w art. 1215 § 1 k.p.c. sformułowanie „o uznaniu albo stwierdzeniu wykonalności” dotyczy określenia przedmiotu sprawy, a nie sposobu jej rozstrzygnięcia. Sprawa ta podlega rozpoznaniu przez Sąd pierwszej instancji na rozprawie.

(postanowienie z dnia 23 stycznia 2013 r., I CSK 186/12, A. Górski, I. Gromska-Szuster, B. Myszką, Izba Cywilna 2014, nr 4, s. 52)

Glosa

Łukasza Błaszczaka, Ł. Błaszczak, R. Sikorski, M. Zachariasiewicz, K. Zawiślak, G. Żmij, *Diagnoza arbitrażu. Funkcjonowanie prawa o arbitrażu i kierunki postulowanych zmian*, red. B. Gessel-Kalinowska *vel* Kalisz, Wrocław 2014, s. 345

Glosa ma charakter zasadniczo aprobujący.

Autor podkreślił, że stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w uzasadnieniu postanowienia jest prawidłowe i dość ważne nie tylko z punktu widzenia natury postępowania o stwierdzenie wykonalności zagranicznego wyroku sądu polubownego, jego przebiegu i prawidłowości, ale także ze względu na określenie prawa właściwego dla wydanego wyroku arbitrażowego i tym samym relewantnej oceny względem jego skuteczności.

Autor dokonał szerokiej analizy glosowanego orzeczenia. Podjął próbę oceny charakteru postępowania o stwierdzenie wykonalności

zagranicznego wyroku arbitrażowego. Omówił także zagadnienie poprawności i skuteczności zagranicznego wyroku arbitrażowego z punktu widzenia państwa pochodzenia. Przyjął, że orzeczenie arbitrażowe jest w takim sensie skuteczne, w jakim spełnia przesłanki wywołania skutków prawnych w określonym państwie. Autor zauważył, że stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w zakresie oceny skuteczności zagranicznego wyroku arbitrażowego z punktu widzenia państwa pochodzenia budzi pewne wątpliwości, tym bardziej, jeżeli analizie poddany zostanie art. 1212 § 1 k.p.c.

Glosator omówił również postępowanie o stwierdzenie wykonalności zagranicznego orzeczenia arbitrażowego w perspektywie konieczności wyznaczania rozprawy podkreślając konieczność dokonania funkcjonalnej wykładni art. 1215 § 1 k.p.c. i konieczność wyznaczania rozprawy nie tylko w przypadku orzeczenia uwzględniającego wnioski. Wskazał, że rozprawa powinna umożliwiać zarówno wnioskodawcy (wierzycielowi), jak i dłużnikowi możliwość przedstawienia twierdzeń i dowodów na ich poparcie zgodnie z art. 210 § 1 k.p.c. Przedstawił również wymagania z art. IV Konwencji nowojorskiej w aspekcie uzupełnienia braków formalnych wniosku o stwierdzenie wykonalności i wskazał, że nie powinno stosować się zbyt restrykcyjnych wymagań odnośnie do formalnego przedłożenia dokumentów, zaś wyliczenie odnośnie form zapisu na sąd polubowny powinno stosować się art. II Konwencji nowojorskiej, nie zaś art. 1162 k.p.c.

Szczególną uwagę autor zwrócił na prawidłowość uznania konieczności wyznaczania rozprawy nawet w wypadku oddalenia wniosku o stwierdzenie wykonalności zagranicznego wyroku arbitrażowego, konieczności uwzględniania art. 13 § 2 k.p.c. w ramach omawianego postępowania i oceny dokumentów dołączonych do wniosku w związku z art. IV Konwencji nowojorskiej.

Głosowane postanowienie zostało omówione także przez K. Weitzę w opracowaniu „Wymaganie przeprowadzenia rozprawy w pierwszej instancji w sprawach o uznanie albo stwierdzenie wykonalności zagranicznych orzeczeń arbitrażowych” (Pal. 2013, nr 9–10, s. 165).

J.S.

Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a rządem Chińskiej Republiki Ludowej o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i karnych podpisana w Warszawie dnia 5 czerwca 1987 r. (Dz.U. z 1988 r. Nr 9, poz. 65) nie ma zastosowania do stwierdzenia wykonalności orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych przez sądy Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong.

(postanowienie z dnia 11 października 2013 r., I CSK 451/12, T. Ereciński, T. Wiśniewski, K. Zawada, OSNC 2014, nr 7–8, poz. 78; BSN 2013, nr 12, s. 19; MoP 2014, nr 13, s. 691; Rej. 2014, nr 2, s. 162; Rej. 2014, nr 8, s. 164)

Glosa

Piotra Mostowika, Polski Proces Cywilny 2014, nr 4, s. 550

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor stwierdził, że Sąd Najwyższy orzekał w przedmiocie stwierdzenia wykonalności na obszarze Polski zagranicznego orzeczenia w sprawie cywilnej, a podstawową kwestią w takich sprawach jest ustalenie, który akt normatywny powinien mieć zastosowanie, zwłaszcza że w ciągu ostatnich lat było wiele zmian polegających m.in. na ułatwieniu uznawania i wykonywania obcych orzeczeń, a także nastąpił znaczny wzrost liczby przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego. Komentator podkreślił, że na aprobatę zasługuje fakt, iż Sąd Najwyższy w sprawie zastosował reguły unormowane w kodeksie postępowania cywilnego, nie zaś postanowienia o wzajemnym uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń zawarte w międzynarodowej umowie dwustronnej.

Glosator zauważył, że Sąd uwzględnił pozbawienie pozwanego możliwości obrony przed zagranicznym sądem, spowodowane m.in. wadliwym doręczaniem pism w toku postępowania, co stanowi zgodnie z art. 1146 § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. okoliczność blokującą skuteczność obcego orzeczenia i z tego względu uwzględnił skargę kasacyjną. Wskazał, że może mieć to znaczenie dla przyszłej praktyki postępowania sądów, które zajmują się stwierdzaniem wykonalności zagranicznych orzeczeń, w szczególności pochodzących z państw o innej kulturze procesowej (w tym *common law*).

Autor przedstawił także wywód dotyczący zasięgu geograficznego obowiązywania reguł konwencyjnych, a zwłaszcza zagadnienia, skąd strony i sąd polski mają wiedzieć, że zagraniczne terytorium posiada autonomię, która wywiera skutki dla stanu prawnego dotyczącego rozpoznawanej sprawy. Uznał, że do pozytywnej oceny rozstrzygnięcia dokonanego przez Sąd Najwyższy może prowadzić założenie, iż umowa bilateralna obowiązuje jedynie w odniesieniu do terytorium tego państwa w chwili jej zawierania.

J.S.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2015, NR 1

Jeżeli powód po spełnieniu świadczenia przez pozwanego po doręczeniu pozwu nie cofnął pozwu, sąd oddala powództwo.

(uchwała z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 119/13, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Ustjanicz, OSNC 2015, nr 1, poz. 1)

*

Przed doręczeniem pozwu i rozpoczęciem rozprawy sąd nie może zawiesić postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. na skutek niewskazania przez powoda danych pozwalających na ustalenie numerów, o których mowa w art. 208¹ k.p.c. Po rozpoczęciu rozprawy zawieszenie postępowania na tej podstawie może nastąpić tylko wtedy, gdy uzyskanie danych umożliwiających ustalenie wskazanych numerów nie jest możliwe.

(uchwała z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 137/13, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Ustjanicz, OSNC 2015, nr 1, poz. 2)

*

Spółdzielnia mieszkaniowa może samodzielnie dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu nieruchomością wspólną (art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r.

o spółdzielniach mieszkaniowych, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1222).

(uchwała z dnia 27 marca 2014 r., III CZP 122/13, M. Bączyk, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2015, nr 1, poz. 3)

*

W razie zwrotu na podstawie art. 102 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, zgłoszonego po wezwaniu do uiszczenia opłaty od sprzeciwu od wyroku zaocznego, przewodniczący zwraca ponownie do opłacenia sprzeciwu na podstawie art. 130 § 1 k.p.c.

(uchwała z dnia 27 marca 2014 r., III CZP 133/13, M. Bączyk, I. Koper, K. Pietrzykowski, OSNC 2015, nr 1, poz. 4)

*

1. W razie braku podstaw do pokrycia wynagrodzenia kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej na podstawie art. 179 § 1 k.r.o., wynagrodzenie to jest pokrywane ze środków publicznych na podstawie przepisów o pomocy społecznej (art. 162 § 3 w związku z art. 178 § 2 k.r.o. i art. 53a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.).

2. W postępowaniu o przyznanie wynagrodzenia kuratorowi osoby częściowo ubezwłasnowolnionej ze środków publicznych zainteresowanym jest gmina, na której spoczywa obowiązek wypłaty tego wynagrodzenia.

3. Postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej jest postanowieniem co do istoty sprawy, od którego przysługuje apelacja (art. 518 k.p.c.).

(uchwała z dnia 28 marca 2014 r., III CZP 6/14, M. Romańska, B. Ustjanicz, D. Zawistowski, OSNC 2015, nr 1, poz. 5)

Do biegu terminu zasiedzenia prawa własności nieruchomości nie zalicza się okresu jej posiadania w zakresie treści prawa użytkownia wieczystego.

(uchwała z dnia 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, M. Romańska, B. Ustjanicz, D. Zawistowski, OSNC 2015, nr 1, poz. 6)

*

Jeżeli w umowie spółki postanowiono, że rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy, a spółka rozpoczęła działalność w pierwszej połowie roku, jej pierwszym rocznym sprawozdaniem finansowym podlegającym wpisowi do rejestru na podstawie art. 40 pkt 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1203 ze zm.) jest sprawozdanie obejmujące okres od dnia rozpoczęcia przez nią działalności do końca roku kalendarzowego.

(uchwała z dnia 24 kwietnia 2014 r., III CZP 15/14, I. Gromska-Szuster, K. Pietrzykowski, K. Polańska-Farion, OSNC 2015, nr 1, poz. 7)

*

Odpowiedni dostęp do drogi publicznej (art. 145 § 1 k.c.) powinien obejmować także możliwość przejazdu pojazdów mechanicznych, chyba że nie uzasadniają tego potrzeby nieruchomości władnej, konfiguracja granic, ukształtowanie terenu lub interes społeczno-gospodarczy.

(uchwała z dnia 14 maja 2014 r., III CZP 14/14, J. Gudowski, K. Strzelczyk, M. Szulc, OSNC 2015, nr 1, poz. 8)

*

Wypowiedź przedsiębiorcy, przekazana pocztą elektroniczną partnerom handlowym zajmującym się dystrybucją jego produktów, jako informacja poufna, zawierająca dane o właściwościach tych

produktów i ich walorach użytkowych w porównaniu z tańszymi, podobnymi produktami innego przedsiębiorcy, przedstawiona w sposób profesjonalny, zrozumiały dla osób dysponujących fachową wiedzą, nie ma charakteru reklamy.

(wyrok z dnia 7 lutego 2014 r., III CSK 105/13, K. Strzelczyk, B. Myszka, M. Romańska, OSNC 2015, nr 1, poz. 9)

*

Czynność prawna dokonana przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, reprezentowaną przez odwołanego członka zarządu, który w chwili jej dokonywania był nadal wpisany do rejestru przedsiębiorców, nie jest dotknięta sankcją nieważności bezwzględnej.

(wyrok z dnia 12 lutego 2014 r., IV CSK 361/13, Z. Kwaśniewski, A. Piotrowska, M. Szulc, OSNC 2015, nr 1, poz. 10)

*

Sprawa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia stowarzyszenia w przedmiocie wykreślenia członka stowarzyszenia z listy członków nie jest w rozumieniu art. 519¹ k.p.c. sprawą z zakresu prawa osobowego (art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach, jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855 ze zm.).

(postanowienie z dnia 20 lutego 2014 r., I CZ 8/14, B. Myszka, K. Tyczka-Rote, H. Wrzeszcz, OSNC 2015, nr 1, poz. 11)

*

Zdolność sądowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wpisanej do rejestru sądowego, a nieprzerejestrowanej do Krajowego Rejestru Sądowego, obejmuje wyłącznie postępowanie o rejestrację spółki, a także postępowanie o zaspokojenie roszczeń spółki oraz przeciwko spółce (art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 20 sierpnia

1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, Dz.U. Nr 121, poz. 770 ze zm.).

(postanowienie z dnia 28 lutego 2014 r., IV CSK 365/13, K. Tyczka-Rote, J. Frąckowiak, M. Szulc, OSNC 2015, nr 1, poz. 12)

*

We wniosku hodowcy (organizacji hodowców) o udzielenie przez posiadacza gruntów rolnych informacji dotyczącej wykorzystania materiału ze zbioru jako materiału siewnego będącego przedmiotem ochrony (art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin, Dz.U. Nr 137, poz. 1300 ze zm.) nie jest wymagane wykazanie okoliczności, że doszło do takiego wykorzystania.

(wyrok z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 464/13, I. Koper, M. Bączyk, A. Owczarek, OSNC 2015, nr 1, poz. 13)

INFORMACJE

Podczas Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego, które odbyło się 19 listopada, Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf wręczyła Iwonie Koper, Sędzi Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej, medal „Zasłużony dla Wymiaru Sprawiedliwości – *Bene Merentibus Iustitiae*”, nadany Jej uchwałą Krajowej Radę Sądownictwa w uznaniu za niezłomność w dochowaniu wierności zasadzie niezawisłości sędziowskiej, postawę oraz działalność w latach 1980–1989.

*

W dniu 19 listopada, w holu głównym gmachu Sądu Najwyższego, została uroczyście otwarta galeria Pierwszych Prezesów Sądu Najwyższego. Ceremonię prowadziła Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Małgorzata Gersdorf, prezentując sylwetki Pierwszych Prezesów Sądu Najwyższego.

Galerię, która będzie ekspozycją stałą, tworzą konterfekty sędziów pełniących funkcję Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, począwszy od 1917 r. Galerię zamyka fotografia sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Dąbrowskiego, który był Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego w okresie od dnia 19 października 2010 r. do dnia 9 stycznia 2014 r., tj. do czasu swej przedwczesnej śmierci.

W dniach 17–19 listopada w Wielkiej Sali Rozpraw Pałacu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Luksemburgu odbyło się zgromadzenie sędziów reprezentujących sądy najwyższe i niektóre sądy apelacyjne krajów członkowskich Unii Europejskiej. Polski Sąd Najwyższy reprezentowali m.in. sędziowie Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej Teresa Bielska-Sobkowicz oraz Wojciech Katner.

Tematyka obrad obejmowała aktualne zagadnienia dotyczące wniosków sądów krajowych do Trybunału Sprawiedliwości o wydanie orzeczenia prejudycjalnego. Przedstawiono najnowsze orzecznictwo Trybunału dotyczące w szczególności spraw służby publicznej, stosowania zasady *ne bis in idem* w odniesieniu do krajów znajdujących się w strefie Schengen oraz dostępu do narzędzi i baz danych Trybunału. Na przykładzie wyroków w sprawach C-293/12, Digital Rights Ireland przeciwko Minister for Communications, Marine and Natural Resources i inni, C-594/12, Digital Rights Ireland przeciwko Kärntner Landesregierung, oraz C-131/12, Google Spain SL i Google Inc. przeciwko Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) i Mario Costeja González, poddano analizie orzecznictwo dotyczące praw podstawowych, poszanowania życia prywatnego i ochrony danych osobowych. Uczestnicy obrad mieli także możliwość obserwowania rozprawy w połączonych sprawach C-605/13 i C-630/13, Anboubá przeciwko Radzie, dotyczących umieszczenie obywatela Syrii na liście osób, wobec których mają zastosowanie ograniczenia wjazdu i przejazdu przez terytoria krajów Unii Europejskiej.

Delegacji sędziów polskich towarzyszyli: sędzia Trybunału Sprawiedliwości prof. Marek Safjan oraz z Rzecznik Generalny prof. Maciej Szpunar, którzy umożliwili również poznanie szczegółów i warunków ich codziennej pracy w Trybunale.

*

W dniu 21 listopada odbyła się narada sędziów Izby Cywilnej, której przewodniczył sędzia Sądu Najwyższego Jacek Gudowski, Przewodniczący Wydziału III, zastępujący Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby.

Na wstępie sędzia Jacek Gudowski poinformował zebranych, że w dniu 3 listopada delegacja sędziów Izby Cywilnej pochyliła się nad grobem sędziego Stanisława Dąbrowskiego, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, zmarłego w dniu 9 stycznia 2014 r., składając wiązanek kwiatów i oddając Mu hołd.

Następnie Sędzia Jacek Gudowski, w imieniu Prezesa Sądu Najwyższego Tadeusza Erecińskiego, w imieniu wszystkich sędziów Izby Cywilnej oraz w imieniu własnym, złożył serdeczne gratulacje Pani Sędzi Sąd Najwyższego Iwonie Koper w związku z przyznaniem Jej zaszczytnego wyróżnienia w postaci medalu „Zasłużony dla Wymiaru Sprawiedliwości – *Bene Merentibus Iustitiae*”. Przedstawił sylwetkę Pani Sędzi Iwony Koper, przypominając Jej godną postawę sędziowską w latach 80., a zwłaszcza bezpośrednio po wprowadzeniu stanu wojennego. Z uznaniem przypomniał jej zmagania z szykanami ówczesnego Prezesa Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie, w tym wniosek o odwołanie Jej przez Radę Państwa ze stanowiska sędziego. Pani Sędzia Iwona Koper, chroniąc godność i niezawisłość sędziowską, pod naporem nacisków administracyjnych ustąpiła ze stanowiska sędziego. Po zmianie ustrojowej, z dniem 1 października 1990 r., powróciła do sądownictwa, obejmując stanowisko sędzi Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie.

Sędzia Jacek Gudowski wręczył Jubilatce bukiet róż oraz złożył serdeczne gratulacje w imieniu wszystkich licznie zebranych sędziów, członków Biura Studiów i Analiz oraz asystentów sędziów Sądu Najwyższego. Podkreślił, że w trudnym okresie stanu wojennego wszyscy sędziowie Izby Cywilnej orzekający wówczas w sądach powszechnych zachowali piękną, godną szacunku postawę w obronie niezawisłości, ale Pani Sędzia Iwona Koper – zwłaszcza ze względu na niezwykle trudną sytuację, w której się znalazła – zasłużyła na szczególne uznanie.

Sędzia Iwona Koper, w krótkim, skromnym wystąpieniu podziękowała za wyróżnienie i gratulacje.

W części roboczej narady dr Piotr Rylski, członek Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego, przedstawił „Wybrane podmiotowe aspekty postępowania nieprocesowego – na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego”. Po bardzo ciekawym wykładzie odbyła się żywa dyskusja, w której wzięli udział sędziowie Sądu Najwyższego Jacek Gudowski,

Irena Gromska-Szuster, Mirosław Bączyk, Henryk Pietrkowski oraz Marta Romańska.

*

Po zakończeniu narady roboczej odbyło się zgromadzenie sędziów Izby Cywilnej zwołane na podstawie art. 18 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2013 r., poz. 499) w celu wyboru dwóch członków oraz zastępcy członka Kolegium Sądu Najwyższego na lata 2015–2017. Po złożeniu podziękowań ustępującym – na skutek upływu kadencji – członkom Kolegium sędziom Sądu Najwyższego Marianowi Koconowi i Krzysztofowi Strzelczykowi oraz zastępcy członka sędzi Sądu Najwyższego Barbarze Myszce, sędziami Jacek Gudowski, Przewodniczący Wydziału III, wyznaczony przez Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej swoim zastępcą na czas nieobecności, zarządził głosowanie tajne, w wyniku którego członkami Kolegium Sądu Najwyższego na lata 2015–2017 zostali sędziowie Sądu Najwyższego Iwona Koper i Dariusz Dończyk, a zastępcą członka – sędzią Sądu Najwyższego Grzegorz Misiurek.

*

W dniach 20 i 21 listopada – w setną rocznicę urodzin Profesora Jerzego Ignatowicza (1914–1997), wieloletniego sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej – odbyła się w Lublinie, zorganizowana przez Katedrę Prawa Cywilnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Prawo cywilne – stanowienie, stosowanie i wykładnia”.

Wśród licznych uczestników konferencji, profesorów, pracowników naukowych wyższych uczelni i sędziów, byli także przedstawiciele Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, profesorowie Wojciech Katner i Krzysztof Pietrzykowski. W części inauguracyjnej wystąpiła Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego profesor Małgorzata Gersdorf, która wygłosiła ujmującą, bardzo osobiste wspomnienie o Jubilacie.

Panele prowadzili profesorowie Andrzej Mączyński (prawo konstytucyjne), Tadeusz Smyczyński i Elżbieta Holewińska-Łapińska (prawo

rodzinne) oraz Krzysztof Pietrzykowski (spółdzielcze prawo mieszkaniowe). Następnie odbyły się dwa panele tematyczne związane z dorobkiem Profesora Jerzego Ignatowicza w dziedzinie prawa rodzinnego, rzeczowego i obligacyjnego.

Wyrazem uznania i pamięci o dziełach Profesora Jerzego Ignatowicza stała się antologia Jego prac naukowych obejmująca rozprawę habilitacyjną pt. „Ochrona posiadania” oraz dwadzieścia artykułów z zakresu części ogólnej prawa cywilnego, prawa rzeczowego i prawa rodzinnego (redakcja Mirosław Nazar i Krzysztof Stefaniuk, Lexis Nexis, Warszawa 2014, ss. 635).

Profesor Jerzy Ignatowicz był latach 1955–1984 sędzią Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej. W jego dorobku jurysdykcyjnym są setki orzeczeń z wszystkich dziedzin prawa cywilnego, wielokrotnie precedensowych i przełomowych dla rozwoju prawa, upiększających jego bogaty dorobek naukowy.

Dane statystyczne – listopad 2014

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania	
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		Inny sposób
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	2171	251	297	-	24	3	32	-	189	49	2125
3.	CZP, w tym:	35	4	14	11	-	-	-	-	-	3	25
	art. 390 k.p.c.	29	4	12	9	-	-	-	-	-	3	21
	skład 7-miu	6	-	2	2	-	-	-	-	-	-	4
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	122	44	59	-	31	3	19	-	-	6	107
5.	CO, w tym:	15	47	55	-	4	-	-	-	-	51	7
	art. 401 k.p.c.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	art. 45, 48 k.p.c.	15	47	55	-	4	-	-	-	-	51	7
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	135	24	34	-	1	-	-	1	8	24	125
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	Razem	2478	370	459	11	60	6	51	1	197	133	2389

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Uchwały	3
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	13
Głosy	20
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2015, nr 1	61
Informacje	66
Dane statystyczne	71